

לְמוּד יוֹמִי

משניות זהר

בעידודו של
מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

פרשת
בשלח תשפ"ה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :
הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק ב

א. אֵלּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ, וְאֵלּוּ חַיָּב לְהַכְרִיז? אֵלּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ: מָצָא פֵּרוֹת מְפֻזָּרִין, מָעוֹת מְפֻזָּרוֹת, כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת־הָרַבִּים, וְעִגּוּלֵי דְּבֵלָה, כִּכָּרוֹת שֶׁל נַחְתּוֹם, מַחֲרוֹזוֹת שֶׁל דָּגִים, וַחֲתִיכוֹת שֶׁל בָּשָׂר, וְגִזֵּי צֶמֶר הַבָּאוֹת מִמְּדִינָתָן, וַאֲנִיצֵי פִּשְׁתָּן, וּלְשׁוֹנוֹת שֶׁל אַרְגָּמָן - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁנּוּי - חַיָּב לְהַכְרִיז. כֵּיצַד? מָצָא עִגּוּל וּבְתוֹכוֹ חֶרֶס, כִּכָּר וּבְתוֹכוֹ מָעוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כָּל כְּלֵי אַנְפּוּרְיָא - אֵינוֹ חַיָּב לְהַכְרִיז: ב. וְאֵלּוּ חַיָּב לְהַכְרִיז? מָצָא פֵּרוֹת בִּכְלִי, אוֹ כְּלִי כְּמוֹת שֶׁהוּא, מָעוֹת בַּכִּיס, אוֹ כִיס כְּמוֹת שֶׁהוּא, צְבוּרֵי פֵּרוֹת, צְבוּרֵי מָעוֹת, שְׁלֹשָׁה מַטְבְּעוֹת זֶה עַל גַּב זֶה, כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, וְכִכָּרוֹת שֶׁל בַּעַל־הַבַּיִת, וְגִזֵּי צֶמֶר הַלְּקוּחוֹת מִבֵּית הָאֻמָּן, כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן - הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּב לְהַכְרִיז: ג. מָצָא אַחַר הַגַּפָּה אוֹ אַחַר הַגָּדֵר גּוֹזָלוֹת מְקֻשָּׁרִין, אוֹ בִּשְׁבִילִין שֶׁבַּשָּׂדוֹת - הֲרֵי זֶה לֹא יִגַּע בָּהֶן. מָצָא כְּלֵי בָּאַשְׁפָּה: אִם מְכֻסֶּה - לֹא יִגַּע בּוֹ; אִם מְגֻלֶּה - נוֹטֵל וּמַכְרִיז. מָצָא בַּגַּל אוֹ בְּכֹתֶל יָשָׁן - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. מָצָא בְּכֹתֶל חָדָשׁ: מֵחֲצִיוֹ וְלַחוּץ - שֶׁלּוֹ; מֵחֲצִיוֹ וְלִפְנִים - שֶׁל בַּעַל־הַבַּיִת. אִם הָיָה מַשְׁכִּירוֹ לַאֲחֵרִים, אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ: ד. מָצָא בַּחֲנוּת - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. בֵּין הַתֵּבָה וְלַחֲנָוֹנִי - שֶׁל חֲנָוֹנִי; לִפְנֵי שֻׁלְחָנִי - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. בֵּין הַכִּסֵּא וְלַשֻּׁלְחָנִי - הֲרֵי אֵלּוּ לַשֻּׁלְחָנִי; הַלּוֹקֵחַ פֵּרוֹת מֵחֲבֵרוֹ אוֹ שֶׁשָּׁלַח לוֹ חֲבֵרוֹ פֵּרוֹת, וּמָצָא בָּהֶן מָעוֹת - הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ. אִם הָיוּ צְרוּרִין - נוֹטֵל וּמַכְרִיז: ה. אַף הַשִּׁמְלָה הָיְתָה בִּכְלָל כָּל אֵלֶּה. לָמָּה יָצָאת? לְהַקִּישׁ אֵלֶיהָ, לוֹמַר לְךָ: מַה שִּׁמְלָה מְיֻחֶדֶת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ סִימָנִים וְיֵשׁ לָהּ תּוֹבְעִים; אַף כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָנִים וְיֵשׁ לוֹ תּוֹבְעִים - חַיָּב לְהַכְרִיז: ו. וְעַד מָתַי חַיָּב לְהַכְרִיז? עַד כְּדֵי שֶׁיֵּדְעוּ בּוֹ שְׁכֵנָיו, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שָׁלֹשׁ רְגָלִים, וְאַחַר הָרֶגֶל הָאַחֲרוֹן שִׁבְעָה יָמִים, כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵיתוֹ שְׁלֹשָׁה, וְיַחֲזֹר שְׁלֹשָׁה, וְיַכְרִיז יוֹם אֶחָד: ז. אָמַר אֶת הָאֲבֵדָה וְלֹא אָמַר סִימָנֶיהָ - לֹא יִתֵּן לוֹ. וְהָרַמַּאי אַף־עַל־פִּי שֶׁאָמַר סִימָנֶיהָ - לֹא יִתֵּן לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כב, ב): "עַד דְּרֹשׁ אָחִיךָ אֹתוֹ", עַד שֶׁתִּדְרֹשׁ אֶת אָחִיךָ, אִם רַמַּאי הוּא, אִם אֵינוֹ רַמַּאי. כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל - יַעֲשֶׂה וְיֹאכַל; וְדָבָר שֶׁאֵין עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל - יִמְכֹּר; שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "וַהֲשֵׁבֹתוֹ לוֹ", רְאֵה הֵיאַךְ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ. מַה יְהֵא בַּדָּמִים? רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן; לְפִיכָךְ אִם אָבְדוּ - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, לְפִיכָךְ אִם אָבְדוּ - אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן: ח. מָצָא סְפָרִים - קוֹרֵא בָּהֶן אַחַת

לִשְׁלֹשִׁים יוֹם. וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִקְרוֹת - גּוֹלְלָן. אֲבָל לֹא יִלְמֹד בָּהֶן בַּתְּחִלָּה. וְלֹא יִקְרָא אַחֵר עִמּוֹ. מָצָא כְּסוּת - מְנַעֲרָהּ אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם, וְשׁוֹטְחָהּ לְצָרְכָּהּ, אֲבָל לֹא לִכְבוֹדוֹ. כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי נְחֹשֶׁת - מְשַׁתֵּמֵשׁ בָּהֶן לְצָרְכָּן, אֲבָל לֹא לְשָׁחֳקָן. כְּלֵי זָהָב וּכְלֵי זְכוּכִית - לֹא יִגַּע בָּהֶן עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ. מָצָא שַׁק אוֹ קַפָּה, וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְטֹל - הֲרֵי זֶה לֹא יִטֹּל: ט. אֵיזוֹ הִיא אֲבֵדָה? מָצָא חֲמוֹר אוֹ פָּרָה רוֹעִין בַּדֶּרֶךְ - אֵין זוֹ אֲבֵדָה. חֲמוֹר וְכֵלָיו הַפּוּכִין, פָּרָה רָצָה בֵּין הַכְּרָמִים - הֲרֵי זוֹ אֲבֵדָה. הֶחֱזִירָהּ וּבְרִחָה, הֶחֱזִירָהּ וּבְרִחָה, אֲפִלּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים - חַיָּב לְהַחֲזִירָהּ; שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כב, א): "הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם". הָיָה בָּטֵל מִסָּלַע - לֹא יֹאמַר לוֹ: 'תֵּן לִי סֶלַע', אֶלָּא נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ כְּפוֹעֵל בָּטֵל. אִם יֵשׁ שָׁם בֵּית־דִּין - מַתְנֶה בִּפְנֵי בֵּית־דִּין. אִם אֵין שָׁם בֵּית־דִּין - בִּפְנֵי מִי יַתְנֶה? שֶׁלּוֹ קוֹדֵם: י. מְצָאָהּ בָּרֶפֶת - אֵינוֹ חַיָּב בָּהּ. בִּרְשׁוּת־הָרַבִּים - חַיָּב בָּהּ. וְאִם הָיְתָה בֵּית הַקְּבָרוֹת - לֹא יִטַּמֵּא לָהּ. אִם אָמַר לוֹ אָבִיו: 'הִטַּמֵּא', אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ: 'אַל תַּחֲזִיר' - לֹא יִשְׁמַע לוֹ. פָּרַק וְטָעַן, פָּרַק וְטָעַן, אֲפִלּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים - חַיָּב; שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כג, ה): "עָזֹב תַּעֲזֹב". הָלַךְ וְיָשַׁב לוֹ, וְאָמַר: 'הוֹאִיל וְעָלֶיךָ מִצְוָה, אִם רְצוֹנְךָ לִפְרֹק - פְּרֹק!' - פָּטוּר; שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "עִמּוֹ". אִם הָיָה זָקֵן אוֹ חוֹלֶה - חַיָּב. מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה לִפְרֹק, אֲבָל לֹא לִטְעֹן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף לִטְעֹן. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: אִם הָיָה עָלָיו יָתֵר עַל מַשָּׂאוֹ - אֵין זָקוּק לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "תַּחַת מַשָּׂאוֹ". מַשָּׂאוֹי שֶׁיָּכוֹל לַעֲמֹד בּוֹ: יא. אֲבֵדָתוֹ וַאֲבֵדַת אָבִיו - אֲבֵדָתוֹ קוֹדֶמֶת. אֲבֵדָתוֹ וַאֲבֵדַת רַבּוֹ - שֶׁלּוֹ קוֹדֶמֶת. אֲבֵדַת אָבִיו וַאֲבֵדַת רַבּוֹ - שֶׁל רַבּוֹ קוֹדֶמֶת, שֶׁאָבִיו הֵבִיאוֹ לָעוֹלָם־הַזֶּה, וְרַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ חָכְמָה מֵבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם־הַבָּא. וְאִם אָבִיו חָכָם - שֶׁל אָבִיו קוֹדֶמֶת. הָיָה אָבִיו וְרַבּוֹ נוֹשְׂאִין מַשָּׂאוֹי - מַנִּיחַ אֶת שֶׁל רַבּוֹ, וְאַחַר־כָּךְ מַנִּיחַ אֶת שֶׁל אָבִיו. הָיָה אָבִיו וְרַבּוֹ בְּבֵית הַשֶּׁבִי - פּוֹדֶה אֶת רַבּוֹ, וְאַחַר־כָּךְ פּוֹדֶה אֶת אָבִיו. וְאִם הָיָה אָבִיו חָכָם - פּוֹדֶה אֶת אָבִיו, וְאַחַר־כָּךְ פּוֹדֶה אֶת רַבּוֹ:

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק ג

א. הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵרוֹ בְּהֵמָה אוֹ כֵּלִים, וְנִגְנְבוּ אוֹ שֶׁאָבְדוּ; שִׁלֵּם וְלֹא רָצָה לִשָּׁבַע, שֶׁהָרֵי אָמְרוּ: שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבַּע וְיוֹצֵא; נִמְצָא הַגַּנָּב - מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל; טָבַח וּמָכַר - מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם? לְמִי שֶׁהִפְקִדוֹן אֶצְלוֹ. נִשְׁבַּע וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם; נִמְצָא הַגַּנָּב - מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. טָבַח וּמָכַר - מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם? לְבַעַל

הַפִּקָּדוֹן: ב. הַשּׁוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵרוֹ וְהִשְׁאִילָהּ לְאַחֵר, וּמֵתָה כְּדַרְכָּהּ - יִשָּׁבַע הַשּׁוֹכֵר שֶׁמֵּתָה כְּדַרְכָּהּ, וְהַשּׁוֹאֵל יְשַׁלֵּם לַשּׁוֹכֵר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: כֵּיצַד הַלָּה עוֹשֶׂה סְחוֹרָה בִּפָּרָתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ? ! אֶלָּא תַּחֲזֹר הַפָּרָה לַבְּעָלִים: ג. אָמַר לִשְׁנַיִם: 'גָּזַלְתִּי לְאֶחָד מִכֶּם מָנֶה, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה מִכֶּם', אוֹ: 'אָבִיו שֶׁל אֶחָד מִכֶּם הִפְקִיד לִי מָנֶה, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה הוּא' - נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה, שֶׁהוֹדָה מִפִּי עַצְמוֹ: ד. שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ אֵצֶל אֶחָד, זֶה מָנֶה וְזֶה מָאתַיִם, זֶה אוֹמֵר: 'שֶׁלִּי מָאתַיִם', וְזֶה אוֹמֵר: 'שֶׁלִּי מָאתַיִם' - נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה, וְהַשְּׁאָר יִהְא מֻנָּח, עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אִם־כֵּן, מַה הִפְסִיד הָרַמַּאי? אֶלָּא הַכֹּל יִהְא מֻנָּח, עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ: ה. וְכֵן שְׁנֵי כֵלִים, אֶחָד יָפֶה מָנֶה, וְאֶחָד יָפֶה אֶלֶף זוּז, זֶה אוֹמֵר: 'יָפֶה שֶׁלִּי', וְזֶה אוֹמֵר: 'יָפֶה שֶׁלִּי' - נוֹתֵן אֶת הַקָּטָן לְאֶחָד מֵהֶן, וּמִתּוֹךְ הַגָּדוֹל נוֹתֵן דְּמֵי הַקָּטָן לַשֵּׁנִי, וְהַשְּׁאָר יִהְא מֻנָּח, עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אִם־כֵּן מַה הִפְסִיד הָרַמַּאי? אֶלָּא הַכֹּל יִהְא מֻנָּח, עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ: ו. הַמַּפְקִיד פֵּרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ, אֲפִלּוּ הֵן אֲבוּדִין - לֹא יִגַּע בָּהֶן. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מוֹכְרָן בִּפְנֵי בֵית־דִּין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמֵשִׁיב אֲבֵדָה לַבְּעָלִים: ז. הַמַּפְקִיד פֵּרוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ - הֲרֵי זֶה יוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת. לַחִטִּין וְלָאֹרֶז - תִּשְׁעָה חֲצָאֵי קַבִּין לַכּוֹר. לַשְּׁעוֹרִין וְלַדֹּחַן - תִּשְׁעָה קַבִּין לַכּוֹר. לַכֻּסְמִין וּלְזֶרַע פִּשְׁתָּן - שְׁלֹשׁ סְאִין לַכּוֹר. הַכֹּל לְפִי הַמִּדָּה, הַכֹּל לְפִי הַזְּמַן. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: וְכִי מָה אִכְפַּת לָהֶן לָעַכְבָּרִין? וַהֲלוֹא אוֹכְלִין בֵּין מֵהָרִבָּה וּבֵין מִקְמְעָא! אֶלָּא אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת, אֶלָּא לְכוֹר אֶחָד בִּלְבָד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיְתָה מִדָּה מְרֻבָּה - אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת, מִפְּנֵי שֶׁמּוֹתִירוֹת: ח. יוֹצִיא לוֹ שְׁתוּת לַיַּיִן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חֹמֶשׁ. יוֹצִיא לוֹ שְׁלִשִׁית לְגִין שֶׁמֶן לְמֵאָה, לֹג וּמֶחֱצָה שְׁמָרִים, לֹג וּמֶחֱצָה בֶּלַע. אִם הָיָה שֶׁמֶן מְזֻקָּק - אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ שְׁמָרִים. אִם הָיוּ קַנְקַנִּים יְשָׁנִים - אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ בֶּלַע. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַמּוֹכֵר שֶׁמֶן מְזֻקָּק לַחֲבֵרוֹ כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה - הֲרֵי זֶה מְקַבֵּל עָלָיו לֹג וּמֶחֱצָה שְׁמָרִים לְמֵאָה: ט. הַמַּפְקִיד חָבִית אֵצֶל חֲבֵרוֹ, וְלֹא יְחַדּוּ לָהּ הַבְּעָלִים מָקוֹם, וְטִלְטְלָהּ וְנִשְׁבְּרָה, אִם מִתּוֹךְ יָדוֹ נִשְׁבְּרָה, לְצָרְכּוֹ - חַיָּב, לְצָרְכָּהּ - פָּטוּר. אִם מִשֶּׁהִנִּיחָהּ נִשְׁבְּרָה, בֵּין לְצָרְכּוֹ בֵּין לְצָרְכָּהּ - פָּטוּר. יְחָדוּ לָהּ הַבְּעָלִים מָקוֹם, וְטִלְטְלָהּ וְנִשְׁבְּרָה, בֵּין מִתּוֹךְ יָדוֹ וּבֵין מִשֶּׁהִנִּיחָהּ, לְצָרְכּוֹ - חַיָּב, לְצָרְכָּהּ - פָּטוּר: י. הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל חֲבֵרוֹ, צָרָן וְהִפְשִׁילָן לַאֲחוֹרָיו, אוֹ שֶׁמְּסָרָן לִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ הַקְּטַנִּים, וְנָעַל בִּפְנֵיהֶם

שֶׁלֹּא כָּרָאוּי - חַיָּב, שֶׁלֹּא שָׁמַר כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹמְרִים. וְאִם שָׁמַר כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹמְרִים - פָּטוּר: יא. הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל שֻׁלְחָנִי, אִם צְרוּרִין - לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם. לְפִיכָךְ אִם אָבְדוּ - אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן; מֻתָּרִין - יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. לְפִיכָךְ אִם אָבְדוּ - חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן. אֵצֶל בַּעַל־הַבַּיִת, בֵּין צְרוּרִין וּבֵין מֻתָּרִים - לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. לְפִיכָךְ אִם אָבְדוּ - אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן. הַחֲנָוָנִי כְּבַעַל־הַבַּיִת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַחֲנָוָנִי כַּשֻּׁלְחָנִי: יב. הַשּׁוֹלֵחַ יָד בַּפְּקָדוֹן - בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יִלְקֶה בְּחָסֵר וּבְיָתֵר. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: כְּשָׁעַת הוֹצָאָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּשָׁעַת הַתְּבִיעָה. הַחוֹשֵׁב לִשְׁלֹחַ יָד בַּפְּקָדוֹן - בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: חַיָּב. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיִּשְׁלַח בּוֹ יָד, שֶׁנֶּאֱמַר: (שְׁמוֹת כב, ז): "אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ". כֵּיצַד? הִטָּה אֶת הֶחָבִית וְנָטַל הֵימֶנָּה רְבִיעִית, וְנִשְׁבְּרָה - אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא רְבִיעִית; הִגְבִּיהָהּ, וְנָטַל הֵימֶנָּה רְבִיעִית, וְנִשְׁבְּרָה - מְשַׁלֵּם דְּמֵי כֻלָּהּ:

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק ד

ד. הַזָּהָב קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף, וְהַכֶּסֶף אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַזָּהָב. הַנְּחשֶׁת קוֹנָה אֶת הַכֶּסֶף, וְהַכֶּסֶף אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַנְּחשֶׁת. מָעוֹת הָרָעוֹת קוֹנוֹת אֶת הַיָּפוֹת, וְהַיָּפוֹת אֵינָן קוֹנוֹת אֶת הָרָעוֹת. אֲסִימוֹן קוֹנֶה אֶת הַמַּטְבֵּעַ, וְהַמַּטְבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת אֲסִימוֹן. מְטַלְטְלִין קוֹנִים אֶת הַמַּטְבֵּעַ, וְהַמַּטְבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַמְטַלְטְלִין. זֶה הַכְּלָל: כָּל הַמְטַלְטְלִין קוֹנִין זֶה אֶת זֶה: ב. כֵּיצַד? מָשַׁךְ הֵימֶנּוּ פֵּרוֹת, וְלֹא נָתַן לוֹ מָעוֹת - אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ; נָתַן לוֹ מָעוֹת, וְלֹא מָשַׁךְ הֵימֶנּוּ פֵּרוֹת - יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ. אֲבָל אָמְרוּ: מִי שֶׁפָּרַע מֵאַנְשֵׁי דּוֹר הַמַּבּוּל וּמִדּוֹר הַפְּלָגָה, הוּא עָתִיד לְהִפָּרַע מִמִּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בִּדְבוּרוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל שֶׁהַכֶּסֶף בְּיָדוֹ - יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה: ג. הָאוֹנָאָה אַרְבָּעָה כֶּסֶף מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לַסֶּלַע, שְׁתוּת לַמֶּקַח. עַד מָתַי מֻתָּר לְהַחֲזִיר? עַד כְּדֵי שֶׁיִּרְאֶה לַתָּגָר אוֹ לְקִרוֹבוֹ. הוֹרָה רַבִּי טַרְפוֹן בְּלוּד: הָאוֹנָאָה שְׁמוֹנָה כֶּסֶף לַסֶּלַע, שְׁלִישׁ לַמֶּקַח; וְשָׁמְחוּ תַּגָּרֵי לוּד. אָמַר לָהֶם: 'כָּל הַיּוֹם מֻתָּר לְהַחֲזִיר'. אָמְרוּ לוֹ: 'יַנִּיחַ לָנוּ רַבִּי טַרְפוֹן בְּמִקּוֹמֵנוּ'; וְחָזְרוּ לִדְבְרֵי חֲכָמִים: ד. אֶחָד הַלּוֹקֵחַ וְאֶחָד הַמּוֹכֵר - יֵשׁ לָהֶן אוֹנָאָה. כְּשֵׁם שֶׁאוֹנָאָה לַהֶדְיוֹט - כָּךְ אוֹנָאָה לַתָּגָר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין אוֹנָאָה לַתָּגָר. מִי שֶׁהִטַּל עָלָיו - יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה; רָצָה, אוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי מָעוֹתַי', אוֹ: 'תֵּן לִי מַה שֶּׁאוֹנִיתָנִי': ה. כַּמָּה תְּהֵא הַסֶּלַע חֲסֵרָה וְלֹא יְהֵא בָּהּ אוֹנָאָה? רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אַרְבָּעָה אִסָּרִין, אִסָּר לַדִּינָר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַרְבָּעָה פְּנִדְיוֹנוֹת, פְּנִדְיוֹן לַדִּינָר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שְׁמוֹנָה פְּנִדְיוֹנוֹת,

שְׁנֵי פְּנִדְיוֹנוֹת לַדִּינָר: ו. עַד מָתַי מֻתָּר לְהַחֲזִיר? בַּכְּרַכִּים - עַד כְּדֵי שֶׁיִּרְאֶה לַשֻּׁלְחָנִי, וּבַכְּפָרִים - עַד עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת. אִם הָיָה מַכִּירָהּ - אֲפִלּוּ לְאַחַר שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ מְקַבְּלָהּ הֵימֶנּוּ; וְאֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעֹמֶת, וְנוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא נֶפֶשׁ רָעָה: ז. הָאוֹנֶאָה אַרְבַּע כֶּסֶף. וְהַטַּעֲנָה שְׁתֵּי כֶּסֶף. וְהַהוֹדָאָה שָׁוֶה פְּרוּטָה. חָמֵשׁ פְּרוּטוֹת הֵן: הַהוֹדָאָה שָׁוֶה פְּרוּטָה, וְהָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה, וְהַנֶּהֱנֶה בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ - חַיָּב מָעַל, וְהַמּוֹצֵא שָׁוֶה פְּרוּטָה - חַיָּב לְהַכְרִיז, וְהַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה וְנִשְׁבַּע לוֹ - יוֹלִיכֶנּוּ אַחֲרָיו אֲפִלּוּ לְמָדַי: ח. חֲמִשָּׁה חֲמִשִּׁין הֵן: הָאוֹכֶל תְּרוּמָה, וּתְרוּמַת־מַעֲשֵׂר, וּתְרוּמַת־מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי, וְהַחַלָּה, וְהַבִּכּוּרִים - מוֹסִיף חֹמֶשׁ. וְהַפּוֹדֶה נָטַע רְבָעִי וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלּוֹ - מוֹסִיף חֹמֶשׁ. הַפּוֹדֶה אֶת הֶקְדֵּשׁוֹ - מוֹסִיף חֹמֶשׁ. הַנֶּהֱנֶה בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ - מוֹסִיף חֹמֶשׁ. וְהַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה, וְנִשְׁבַּע לוֹ - מוֹסִיף חֹמֶשׁ: ט. אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם אוֹנָאָה: הָעֲבָדִים, וְהַשְּׁטָרוֹת, וְהַקַּרְקָעוֹת, וְהַהֶקְדֵּשׁוֹת - אֵין לָהֶן תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְלֹא תַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה, שׁוֹמֵר חִנָּם - אֵינוֹ נִשְׁבָּע, וְנוֹשֵׂא שָׂכָר - אֵינוֹ מְשַׁלֵּם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: קָדָשִׁים שֶׁהוּא חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן - יֵשׁ לָהֶן אוֹנָאָה; וְשֶׁאֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָן - אֵין לָהֶן אוֹנָאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַמּוֹכֵר סֵפֶר תּוֹרָה, בְּהֵמָה וּמַרְגָּלִית - אֵין לָהֶם אוֹנָאָה. אָמְרוּ לוֹ: לֹא אָמְרוּ אֶלָּא אֶת אֵלּוּ: י. כֵּשֵׁם שֶׁאוֹנָאָה בְּמִקָּח וּמִמְכָּר - כָּךְ אוֹנָאָה בִּדְבָרִים. לֹא יֹאמַר לוֹ: 'בְּכַמָּה חֵפֶץ זֶה', וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לִקַּח. אִם הָיָה בַּעַל־תְּשׁוּבָה - לֹא יֹאמַר לוֹ: 'זְכֹר מַעֲשֶׂיךָ הָרִאשׁוֹנִים'. אִם הוּא בֶּן גֵּרִים - לֹא יֹאמַר לוֹ: 'זְכֹר מַעֲשֶׂה אֲבוֹתֶיךָ', שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כב, כ): "וְגֵר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ": יא. אֵין מְעָרְבִין פֵּרוֹת בִּפֵּרוֹת, אֲפִלּוּ חֲדָשִׁים בַּחֲדָשִׁים, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חֲדָשִׁים בִּישָׁנִים. בֶּאֱמֶת, בַּיַּיִן הִתִּירוּ לְעָרֵב קָשֶׁה בְּרַךְ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׁבִּיחוֹ. אֵין מְעָרְבִין שִׁמְרֵי יַיִן בְּיַיִן, אֲבָל נוֹתֵן לוֹ אֶת שִׁמְרָיו. מִי שֶׁנִּתְעָרֵב מַיִם בְּיֵינוֹ, לֹא יִמְכְּרֶנּוּ בַּחֲנוּת, אֶלָּא אִם־כֵּן הוֹדִיעוֹ. וְלֹא לַתַּגָּר אַף־עַל־פִּי שֶׁהוֹדִיעוֹ, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא לְרַמּוֹת בּוֹ. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַטִּיל מַיִם בַּיַּיִן - יַטִּילוּ: יב. הַתַּגָּר נוֹטֵל מֵחָמֵשׁ גְּרָנוֹת וְנוֹתֵן לְתוֹךְ מְגוּרָה אֶחָת. מֵחָמֵשׁ גִּתּוֹת, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ פִּטָּס אֶחָד. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא מִתְכַּוֵּן לְעָרֵב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יְחַלֵּק הַחֲנָנִי קְלָיוֹת וֶאֱגוֹזִין לַתִּינוֹקוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַרְגִּילָן לָבוֹא אֶצְלוֹ; וַחֲכָמִים מַתִּירִין. וְלֹא יִפְתַּח אֶת הַשַּׁעַר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: זָכוּר לְטוֹב. לֹא יָבֹר אֶת הַגְּרִיסִין; דִּבְרֵי אַבָּא שָׁאוּל.

וַחֲכָמִים מַתִּירִין. וּמוֹדִים שֶׁלֹּא יָבֹר מֵעַל־פִּי מְגוּרָה, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כְּגוֹנֵב אֶת הָעַיִן. אֵין מְפַרְכְּסִין לֹא אֶת הָאָדָם, וְלֹא אֶת הַבְּהֵמָה, וְלֹא אֶת הַכֵּלִים:

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק ה

א. אֵיזֶהוּ נֶשֶׁךְ וְאֵיזֶהוּ תַּרְבִּית? אֵיזֶהוּ נֶשֶׁךְ? הַמַּלְוֶה סֶלַע בַּחֲמִשָּׁה דִינָרִין, סְאתַיִם חִטִּין בִּשְׁלֹשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹשֵׁךְ. וְאֵיזֶהוּ תַּרְבִּית? הַמַּרְבֶּה בַּפֵּרוֹת, כֵּיצַד? לָקַח הֵימֶנּוּ חִטִּין בְּדִינַר זָהָב הַכּוֹר, וְכֵן הַשַּׂעַר, עָמְדוּ חִטִּין בִּשְׁלֹשִׁים דִּינָרִין, אָמַר לוֹ: ׳תֵּן לִי חִטַּי, שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לִמְכָּרָן וְלִקַּח בָּהֶן יַיִן׳. אָמַר לוֹ: ׳הֲרֵי חִטֶּיךָ עֲשׂוּיוֹת עָלַי בִּשְׁלֹשִׁים, וַהֲרֵי לָךְ אֶצְלִי בָּהֶן יַיִן׳, וְיַיִן אֵין לוֹ: ב. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵרוֹ – לֹא יָדוּר בַּחֲצֵרוֹ חִנָּם, וְלֹא יִשְׂכֹּר מִמֶּנּוּ בְּפָחוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רִבִּית. מַרְבִּין עַל הַשָּׂכָר, וְאֵין מַרְבִּין עַל הַמֶּכֶר. כֵּיצַד? הִשְׂכִּיר לוֹ אֶת חֲצֵרוֹ, וְאָמַר לוֹ: ׳אִם מֵעַכְשָׁיו אַתָּה נוֹתֵן לִי, הֲרֵי הוּא לָךְ בְּעֶשֶׂר סְלָעִים לַשָּׁנָה, וְאִם שֶׁל חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁ, בְּסֶלַע לַחֹדֶשׁ׳ – מֻתָּר. מָכַר לוֹ אֶת שָׂדֵהוּ, וְאָמַר לוֹ: ׳אִם מֵעַכְשָׁיו אַתָּה נוֹתֵן לִי, הֲרֵי הִיא שֶׁלְּךָ בְּאֶלֶף זוּז, אִם לַגֹּרֶן, בִּשְׁנֵים עָשָׂר מָנֶה׳ – אָסוּר: ג. מָכַר לוֹ אֶת הַשָּׂדֶה, וְנָתַן לוֹ מִקְצָת דָּמִים, וְאָמַר לוֹ: ׳אֵימָתַי שֶׁתִּרְצֶה, הָבֵא מָעוֹת וּטֹל אֶת שֶׁלְּךָ׳ – אָסוּר. הִלְוָהוּ עַל שָׂדֵהוּ, וְאָמַר לוֹ: ׳אִם אֵי אַתָּה נוֹתֵן לִי מִכָּאן וְעַד שָׁלֹשׁ שָׁנִים, הֲרֵי הִיא שֶׁלִּי׳ – הֲרֵי הִיא שֶׁלּוֹ. וְכָךְ הָיָה בַּיְתוֹס בֶּן זוֹנִין עוֹשֶׂה עַל־פִּי חֲכָמִים: ד. אֵין מוֹשִׁיבִין חֲנָוָנִי לְמַחֲצִית שָׂכָר, וְלֹא יִתֵּן מָעוֹת לִקַּח בָּהֶן פֵּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, אֶלָּא־אִם־כֵּן נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ כְּפוֹעֵל. אֵין מוֹשִׁיבִין תַּרְנְגוֹלִין לְמֶחֱצָה, וְאֵין שָׁמִין עֲגָלִין וּסְיָחִין לְמֶחֱצָה, אֶלָּא־אִם־כֵּן נוֹתֵן לוֹ שְׂכַר עֲמָלוֹ וּמְזוֹנוֹ. אֲבָל מְקַבְּלִין עֲגָלִין וּסְיָחִין לְמֶחֱצָה, וּמְגַדְּלִין אוֹתָן עַד שֶׁיִּהוּ מְשֻׁלָּשִׁין. וַחֲמוֹר – עַד שֶׁתְּהֵא טוֹעֶנֶת: ה. שָׁמִין פָּרָה וַחֲמוֹר, וְכָל דָּבָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל לְמֶחֱצָה. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַחֲלֹק אֶת הַוְּלָדוֹת מִיָּד – חוֹלְקִין, מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְגַדֵּל – יְגַדְּלוּ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שָׁמִין עֵגֶל עִם אִמּוֹ וּסְיָח עִם אִמּוֹ. וּמַפְרִיז עַל שָׂדֵהוּ, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית: ו. אֵין מְקַבְּלִין צֹאן־בַּרְזֶל מִיִּשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רִבִּית. אֲבָל מְקַבְּלִין צֹאן־בַּרְזֶל מִן הַנָּכְרִים, וְלוֹוִין מֵהֶן, וּמַלְוִין אוֹתָן בְּרִבִּית, וְכֵן בְּגֵר תּוֹשָׁב. מַלְוֶה יִשְׂרָאֵל מְעוֹתָיו שֶׁל נָכְרִי מִדַּעַת הַנָּכְרִי, אֲבָל לֹא מִדַּעַת יִשְׂרָאֵל: ז. אֵין פּוֹסְקִין עַל הַפֵּרוֹת עַד שֶׁיֵּצֵא הַשַּׂעַר. יָצָא הַשַּׂעַר – פּוֹסְקִין, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין לָזֶה, יֵשׁ לָזֶה. הָיָה הוּא תְּחִלָּה לַקּוֹצְרִים – פּוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַגְּדִישׁ, וְעַל הָעֲבִיט שֶׁל עֲנָבִים, וְעַל הַמַּעֲטָן שֶׁל זֵיתִים, וְעַל הַבִּיצִים שֶׁל יוֹצֵר, וְעַל הַסִּיד מִשֶּׁשְּׁקָעוּ בַּכִּבְשָׁן. וּפוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַזֶּבֶל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֵין פּוֹסְקִין עַל הַזֶּבֶל, אֶלָּא־אִם־כֵּן הָיְתָה לוֹ זֶבֶל בָּאַשְׁפָּה; וַחֲכָמִים מַתִּירִין. וּפוֹסֵק עִמּוֹ כְּשַׁעַר הַגְּבוֹהַּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא פָּסַק עִמּוֹ כְּשַׁעַר הַגְּבוֹהַּ, יָכוֹל לוֹמַר: ׳תֵּן לִי כָּזֶה׳, אוֹ ׳תֵּן לִי מְעוֹתַי׳: ח. מַלְוֶה אָדָם אֶת אֲרִיסָיו חִטִּין בְּחִטִּין, לְזֶרַע, אֲבָל לֹא לֶאֱכֹל. שֶׁהָיָה רַבָּן גַּמְלִיאֵל מַלְוֶה אֶת אֲרִיסָיו חִטִּין בְּחִטִּין לְזֶרַע; בִּיקֵּר וְהוּזְלוּ, אוֹ בְּזוֹל וְהוּקְרוּ – נוֹטֵל מֵהֶן כְּשַׁעַר הַזּוֹל, וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁהַלָּכָה כֵּן, אֶלָּא שֶׁרָצָה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ: ט. לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: ׳הַלְוֵינִי כּוֹר חִטִּין וַאֲנִי אֶתֶּן לְךָ לַגֹּרֶן׳. אֲבָל אוֹמֵר לוֹ: ׳הַלְוֵינִי עַד שֶׁיָּבוֹא בְנִי׳, אוֹ ׳עַד שֶׁאֶמְצָא מַפְתֵּחַ׳. וְהַלֵּל אוֹסֵר. וְכֵן הָיָה הִלֵּל אוֹמֵר: לֹא תַלְוֶה אִשָּׁה כִּכָּר לַחֲבֶרְתָּהּ, עַד שֶׁתַּעֲשֶׂנּוּ דָּמִים, שֶׁמָּא יוֹקִירוּ חִטִּים, וְנִמְצְאוּ בָאוֹת לִידֵי רִבִּית: י. אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: ׳נַכֵּשׁ עִמִּי וַאֲנַכֵּשׁ עִמָּךְ׳, ׳עֲדֹר עִמִּי וְאֶעְדֹּר עִמָּךְ׳, וְלֹא יֹאמַר לוֹ: ׳נַכֵּשׁ עִמִּי וְאֶעְדֹּר עִמָּךְ׳, ׳עֲדֹר עִמִּי וַאֲנַכֵּשׁ עִמָּךְ׳. כָּל יְמֵי גָּרִיד – אֶחָד. כָּל יְמֵי רְבִיעָה – אֶחָד. לֹא יֹאמַר לוֹ: ׳חֲרֹשׁ עִמִּי בַּגָּרִיד וַאֲנִי אֶחֱרֹשׁ עִמָּךְ בָּרְבִיעָה׳. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יֵשׁ רִבִּית מֻקְדֶּמֶת וְיֵשׁ רִבִּית מְאֻחֶרֶת. כֵּיצַד? נָתַן עֵינָיו לְלְוֹת הַיְמֵנוּ, וְהָיָה מְשַׁלֵּחַ לוֹ וְאוֹמֵר: ׳בְּשְׁבִיל שֶׁתַּלְוֵנִי׳; זוֹ הִיא רִבִּית מֻקְדֶּמֶת. לָוָה הַיְמֵנוּ וְהֶחֱזִיר לוֹ אֶת מְעוֹתָיו, וְהָיָה מְשַׁלֵּחַ לוֹ וְאָמַר: ׳בְּשְׁבִיל מָעוֹתֶיךָ שֶׁהָיוּ בְטֵלוֹת אֶצְלִי׳; זוֹ הִיא רִבִּית מְאֻחֶרֶת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: יֵשׁ רִבִּית דְּבָרִים, לֹא יֹאמַר לוֹ: ׳דַּע כִּי בָּא אִישׁ פְּלוֹנִי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי׳: יא. וְאֵלּוּ עוֹבְרִין בִּלֹא תַעֲשֶׂה: הַמַּלְוֶה, וְהַלּוֶה, וְהָעֹרֵב, וְהָעֵדִים. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַף הַסּוֹפֵר. עוֹבְרִים מִשּׁוּם "לֹא תִתֵּן" (וַיִּקְרָא כה, לז), וּמִשּׁוּם "בַּל תְּקַח מֵאִתּוֹ" (שָׁם, שָׁם, לו), וּמִשּׁוּם "לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּנֹשֶׁה" (שְׁמוֹת כב, כד), וּמִשּׁוּם "לֹא תְשִׂימוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ" (שָׁם), וּמִשּׁוּם "וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי ה׳" (וַיִּקְרָא יט, יד):

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק ו

א. הַשּׁוֹכֵר אֶת הָאָמְנִין, וְהִטְעוּ זֶה אֶת זֶה – אֵין לָהֶם זֶה עַל זֶה, אֶלָּא תַּרְעֹמֶת. שָׂכַר אֶת הַחַמָּר וְאֶת הַקַּדָּר לְהָבִיא פִּרְיָפִרִין וַחֲלִילִים לַכַּלָּה אוֹ לַמֵּת, וּפוֹעֲלִין לְהַעֲלוֹת פִּשְׁתָּנוֹ מִן הַמִּשְׁרָה, וְכָל דָּבָר שֶׁאָבֵד, וְחָזְרוּ בָהֶן, מָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם אָדָם – שׁוֹכֵר עֲלֵיהֶן אוֹ מַטְעָן: ב. הַשּׁוֹכֵר אֶת הָאָמְנִין, וְחָזְרוּ בָהֶן – יָדָן עַל הַתַּחְתּוֹנָה. אִם בַּעַל־הַבַּיִת חוֹזֵר בּוֹ – יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה. כָּל הַמִּשְׁנֶה – יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה. וְכָל הַחוֹזֵר בּוֹ – יָדוֹ עַל הַתַּחְתּוֹנָה: ג. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהוֹלִיכָהּ בָּהָר, וְהוֹלִיכָהּ בַּבִּקְעָה, בַּבִּקְעָה וְהוֹלִיכָהּ בָּהָר, אֲפִלּוּ זוֹ

עֶשֶׂר מִילִין וְזוֹ עֶשֶׂר מִילִין, וָמַתָּה - חַיָּב. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר וְהִבְרִיקָה, אוֹ שֶׁנַּעֲשֵׂית אַנְגַּרְיָא - אוֹמֵר לוֹ: 'הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ'. מֵתָה אוֹ נִשְׁבְּרָה - חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהוֹלִיכָהּ בָּהָר וְהוֹלִיכָהּ בַּבִּקְעָה, אִם הֶחֱלִיקָה - פָּטוּר, וְאִם הוּחַמָּה - חַיָּב. לְהוֹלִיכָהּ בַּבִּקְעָה וְהוֹלִיכָהּ בָּהָר, אִם הֶחֱלִיקָה - חַיָּב, וְאִם הוּחַמָּה - פָּטוּר. אִם מֵחַמַּת הַמַּעֲלָה - חַיָּב: ד. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפָּרָה לַחֲרֹשׁ בָּהָר, וְחָרַשׁ בַּבִּקְעָה, אִם נִשְׁבַּר הַקַּנְקַן - פָּטוּר. בַּבִּקְעָה, וְחָרַשׁ בָּהָר, אִם נִשְׁבַּר הַקַּנְקַן - חַיָּב. לָדוּשׁ בַּקִּטְנִית, וְדָשׁ בַּתְּבוּאָה - פָּטוּר, לָדוּשׁ בַּתְּבוּאָה, וְדָשׁ בַּקִּטְנִית - חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁהַקִּטְנִית מַחֲלֶקֶת: ה. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהָבִיא עָלֶיהָ חִטִּים, וְהֵבִיא עָלֶיהָ שְׂעוֹרִים - חַיָּב. תְּבוּאָה וְהֵבִיא עָלֶיהָ תֶּבֶן - חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁהַנֶּפַח קָשֶׁה לַמַּשָּׂאוי. לְהָבִיא לֶתֶךְ חִטִּים, וְהֵבִיא לֶתֶךְ שְׂעוֹרִים - פָּטוּר. וְאִם הוֹסִיף עַל מַשָּׂאוֹ - חַיָּב. וְכַמָּה יוֹסִיף עַל מַשָּׂאוֹ וִיהֵא חַיָּב? סוּמְכוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: סְאָה לַגָּמָל, שְׁלֹשָׁה קַבִּין לַחֲמוֹר: ו. כָּל הָאֻמָּנִין שׁוֹמְרֵי שָׂכָר הֵן. וְכֻלָּן שֶׁאָמְרוּ: 'טֹל אֶת שֶׁלְּךָ וְהָבֵא מָעוֹת' - שׁוֹמֵר חִנָּם. 'שְׁמֹר לִי, וְאֶשְׁמֹר לָךְ' - שׁוֹמֵר שָׂכָר. 'שְׁמֹר לִי', וְאָמַר לוֹ: 'הַנַּח לְפָנַי' - שׁוֹמֵר חִנָּם: ז. הִלְוָהוּ עַל הַמַּשְׁכּוֹן - שׁוֹמֵר שָׂכָר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הִלְוָהוּ מָעוֹת - שׁוֹמֵר חִנָּם. הִלְוָהוּ פֵּרוֹת - שׁוֹמֵר שָׂכָר. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: מֶתֶר אָדָם לְהַשְׁכִּיר מַשְׁכּוֹנוֹ שֶׁל עָנִי, לִהְיוֹת פּוֹסֵק עָלָיו וְהוֹלֵךְ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַשִּׂיב אֲבֵדָה: ח. הַמַּעֲבִיר חָבִית מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וּשְׁבָרָהּ, בֵּין שׁוֹמֵר חִנָּם, בֵּין שׁוֹמֵר שָׂכָר - יִשָּׁבַע. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: זֶה וָזֶה יִשָּׁבַע, וְתָמֵהַּ אֲנִי אִם יְכוֹלִין זֶה וָזֶה לְשָׁבַע:

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק ז

א. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים, וְאָמַר לָהֶם לְהַשְׁכִּים וּלְהַעֲרִיב, מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַשְׁכִּים וְשֶׁלֹּא לְהַעֲרִיב - אֵינוֹ רַשַּׁאי לְכוֹפָן. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לָזוּן - יָזוּן, לְסַפֵּק בְּמִתְיקָה - יְסַפֵּק. הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן מַתְיָא, שֶׁאָמַר לִבְנוֹ: 'צֵא שְׂכֹר לָנוּ פּוֹעֲלִים'. הָלַךְ וּפָסַק לָהֶם מְזוֹנוֹת. וּכְשֶׁבָּא אֵצֶל אָבִיו, אָמַר לוֹ: 'בְּנִי, אֲפִלּוּ אִם אַתָּה עוֹשֶׂה לָהֶם כִּסְעֻדַּת שְׁלֹמֹה בְּשָׁעָתוֹ, לֹא יָצָאתָ יְדֵי חוֹבָתְךָ עִמָּהֶן, שֶׁהֵן בְּנֵי אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב. אֶלָּא, עַד שֶׁלֹּא יַתְחִילוּ בַּמְּלָאכָה, צֵא וֶאֱמֹר לָהֶם: 'עַל מְנָת שֶׁאֵין לָכֶם עָלַי, אֶלָּא פַּת וְקִטְנִית בִּלְבָד'". רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר - הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה: ב. וְאֵלּוּ אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה: הָעוֹשֶׂה בְּמִחְבָּר לַקַּרְקַע, בְּשָׁעַת גְּמַר מְלָאכָה, וּבְתָלוּשׁ מִן הַקַּרְקַע, עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ, וּבְדָבָר שֶׁגִּדּוּלוֹ מִן

הָאָרֶץ. וְאֵלּוּ שֶׁאֵין אוֹכְלִין: הָעוֹשֶׂה בְּמִחֲבָּר לַקַּרְקַע, בְּשָׁעָה שֶׁאֵין גְּמַר מְלָאכָה, וּבְתָלוּשׁ מִן הַקַּרְקַע, מֵאַחַר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ, וּבְדָבָר שֶׁאֵין גִּדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ: ג. הָיָה עוֹשֶׂה בְּיָדָיו אֲבָל לֹא בְּרַגְלָיו, בְּרַגְלָיו אֲבָל לֹא בְּיָדָיו, אֲפִלּוּ בְּכְתֵפוֹ - הֲרֵי זֶה אוֹכֵל. רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּיָדָיו וּבְרַגְלָיו: ד. הָיָה עוֹשֶׂה בַּתְּאֵנִים - לֹא יֹאכַל בַּעֲנָבִים; בַּעֲנָבִים - לֹא יֹאכַל בַּתְּאֵנִים. אֲבָל מוֹנֵעַ אֶת עַצְמוֹ, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לִמְקוֹם הַיָּפוֹת, וְאוֹכֵל. וְכֻלָּן לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בִּשְׁעַת מְלָאכָה, אֲבָל מִשּׁוּם הֶשֵּׁב אֲבֵדָה לַבְּעָלִים אָמְרוּ: פּוֹעֲלִים אוֹכְלִין בַּהֲלִיכָתָן מֵאֹמֶן לְאֹמֶן, וּבַחֲזִירָתָן מִן הַגַּת, וּבַחֲמוֹר כְּשֶׁהִיא פּוֹרֶקֶת: ה. אוֹכֵל פּוֹעֵל קִישׁוּת אֲפִלּוּ בְּדִינָר, וְכוֹתֶבֶת אֲפִלּוּ בְּדִינָר. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חִסְמָא אוֹמֵר: לֹא יֹאכַל פּוֹעֵל יָתֵר עַל שְׂכָרוֹ; וַחֲכָמִים מַתִּירִין, אֲבָל מְלַמְּדִין אֶת הָאָדָם, שֶׁלֹּא יְהֵא רַעֲבָתָן, וְיְהֵא סוֹתֵם אֶת הַפֶּתַח בְּפָנָיו: ו. קוֹצֵץ אָדָם עַל־יְדֵי עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי בְּנוֹ וּבְתּוֹ הַגְּדוֹלִים, עַל־יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַגְּדוֹלִים, עַל־יְדֵי אִשְׁתּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן דַּעַת. אֲבָל אֵינוֹ קוֹצֵץ עַל־יְדֵי בְּנוֹ וּבְתּוֹ הַקְּטַנִּים, וְלֹא עַל־יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַקְּטַנִּים, וְלֹא עַל־יְדֵי בְּהֶמְתּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶן דַּעַת: ז. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים לַעֲשׂוֹת בְּנֶטַע רְבָעִי שֶׁלּוֹ - הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יֹאכְלוּ. אִם לֹא הוֹדִיעָן - פּוֹדֶה וּמַאֲכִילָן. נִתְפָּרְסוּ עִגּוּלָיו, נִתְפַּתְּחוּ חֲבִיּוֹתָיו - הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יֹאכְלוּ. אִם לֹא הוֹדִיעָן - מְעַשֵּׂר וּמַאֲכִילָן: ח. שׁוֹמְרֵי פֵּרוֹת אוֹכְלִין מֵהִלְכוֹת מְדִינָה, אֲבָל לֹא מִן הַתּוֹרָה. אַרְבָּעָה שׁוֹמְרִין הֵן: שׁוֹמֵר חִנָּם, וְהַשּׁוֹאֵל, נוֹשֵׂא שָׂכָר, וְהַשּׁוֹכֵר. שׁוֹמֵר חִנָּם, נִשְׁבָּע עַל הַכֹּל, וְהַשּׁוֹאֵל, מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל, וְנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר נִשְׁבָּעִים עַל הַשְּׁבוּרָה וְעַל הַשְּׁבוּיָה וְעַל הַמִּתָּה, וּמְשַׁלְּמִין אֶת הָאֲבֵדָה וְאֶת הַגְּנֵבָה: ט. זְאֵב אֶחָד - אֵינוֹ אֹנֶס, שְׁנֵי זְאֵבִים - אֹנֶס. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בִּשְׁעַת מִשְׁלַחַת זְאֵבִים - אַף זְאֵב אֶחָד אֹנֶס. שְׁנֵי כְלָבִים - אֵינוֹ אֹנֶס. יָדוּעַ הַבַּבְלִי אוֹמֵר, מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: מֵרוּחַ אַחַת - אֵינוֹ אֹנֶס, מִשְּׁתֵּי רוּחוֹת - אֹנֶס. הַלִּסְטִים - הֲרֵי זֶה אֹנֶס. הָאֲרִי וְהַדֹּב וְהַנָּמֵר וְהַבַּרְדְּלָס וְהַנָּחָשׁ - הֲרֵי זֶה אֹנֶס. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁבָּאוּ מֵאֲלֵיהֶן, אֲבָל אִם הוֹלִיכָן לִמְקוֹם גְּדוּדֵי חַיָּה וְלִסְטִים - אֵינוֹ אֹנֶס: י. מִתָּה כְּדַרְכָּהּ - הֲרֵי זֶה אֹנֶס. סְגָפָהּ וָמֵתָה - אֵינוֹ אֹנֶס. עָלְתָה לְרָאשֵׁי צוֹקִין וְנָפְלָה וָמֵתָה - הֲרֵי זֶה אֹנֶס. הֶעֱלָהּ לְרָאשֵׁי צוֹקִין וְנָפְלָה וָמֵתָה - אֵינוֹ אֹנֶס. מַתָּנָה שׁוֹמֵר חִנָּם לִהְיוֹת פָּטוּר מִשְּׁבוּעָה, וְהַשּׁוֹאֵל לִהְיוֹת פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם, נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר לִהְיוֹת פְּטוּרִין מִשְּׁבוּעָה וּמִלְּשַׁלֵּם: יא. כָּל הַמַּתָּנָה עַל מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה - תְּנָאוֹ

בָּטֵל. וְכָל תְּנַאי שֶׁיֵּשׁ מַעֲשֶׂה בִּתְחִלָּתוֹ – תְּנָאוֹ בָּטֵל. וְכָל שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ לְקַיְּמוֹ בְּסוֹפוֹ, וְהִתְנָה עָלָיו מִתְּחִלָּתוֹ – תְּנָאוֹ קַיָּם:

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק ח

א. הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה, וְשָׂאַל בְּעָלֶיהָ עִמָּהּ, אוֹ שָׂכַר בְּעָלֶיהָ עִמָּהּ, שָׂאַל הַבְּעָלִים אוֹ שְׂכָרָן, וּלְאַחַר־כָּךְ שָׂאַל אֶת הַפָּרָה, וְמֵתָה – פָּטוּר, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כב, יד): "אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יִשַּׁלֵּם". אֲבָל שָׂאַל אֶת הַפָּרָה, וְאַחַר־כָּךְ שָׂאַל אֶת הַבְּעָלִים, אוֹ שְׂכָרָן, וְמֵתָה – חַיָּב, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם שָׁם, יג): "בְּעָלָיו אֵין־עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם": ב. הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה: שְׁאָלָהּ חֲצִי הַיּוֹם, וּשְׂכָרָהּ חֲצִי הַיּוֹם, שְׁאָלָהּ הַיּוֹם, וּשְׂכָרָהּ לְמָחָר, שָׂכַר אַחַת, וְשָׂאַל אַחַת, וְמֵתָה, הַמַּשְׁאִיל אוֹמֵר: 'שְׁאוּלָה מֵתָה', 'בְּיוֹם שֶׁהָיְתָה שְׁאוּלָה מֵתָה', 'בְּשָׁעָה שֶׁהָיְתָה שְׁאוּלָה מֵתָה', וְהַלָּה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – חַיָּב. הַשּׂוֹכֵר אוֹמֵר: 'שְׂכוּרָה מֵתָה', 'בְּיוֹם שֶׁהָיְתָה שְׂכוּרָה מֵתָה', 'בְּשָׁעָה שֶׁהָיְתָה שְׂכוּרָה מֵתָה', וְהַלָּה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – פָּטוּר. זֶה אוֹמֵר: 'שְׁאוּלָה', וְזֶה אוֹמֵר: 'שְׂכוּרָה' – יִשָּׁבַע הַשּׂוֹכֵר שֶׁשְּׂכוּרָה מֵתָה. זֶה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ', וְזֶה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – יְחַלְּקוּ: ג. הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה, וְשִׁלְּחָהּ לוֹ בְּיַד בְּנוֹ, בְּיַד עַבְדּוֹ, בְּיַד שְׁלוּחוֹ, אוֹ בְּיַד בְּנוֹ, בְּיַד עַבְדּוֹ, בְּיַד שְׁלוּחוֹ שֶׁל שׁוֹאֵל, וְמֵתָה – פָּטוּר. אָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל: 'שַׁלְּחָהּ לִי בְּיַד בְּנִי', 'בְּיַד עַבְדִּי', 'בְּיַד שְׁלוּחִי', אוֹ 'בְּיַד בִּנְךָ', 'בְּיַד עַבְדְּךָ', 'בְּיַד שְׁלוּחֲךָ', אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ הַמַּשְׁאִיל: 'הֲרֵינִי מְשַׁלַּחְתָּהּ לְךָ בְּיַד בְּנִי', 'בְּיַד עַבְדִּי', 'בְּיַד שְׁלוּחִי', אוֹ: 'בְּיַד בִּנְךָ', 'בְּיַד עַבְדְּךָ', 'בְּיַד שְׁלוּחֲךָ', וְאָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל: 'שַׁלַּחְתִּי', וְשִׁלְּחָהּ וְמֵתָה – חַיָּב. וְכֵן בְּשָׁעָה שֶׁמַּחֲזִירָהּ: ד. הַמַּחֲלִיף פָּרָה בַּחֲמוֹר וְיָלְדָה, וְכֵן הַמּוֹכֵר שִׁפְחָתוֹ וְיָלְדָה, זֶה אוֹמֵר: 'עַד שֶׁלֹּא מָכַרְתִּי', וְזֶה אוֹמֵר: 'מִשֶּׁלָּקַחְתִּי' – יַחֲלֹקוּ. הָיוּ לוֹ שְׁנֵי עֲבָדִים, אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן, וְכֵן שְׁתֵּי שְׂדוֹת, אַחַת גְּדוֹלָה וְאַחַת קְטַנָּה, הַלּוֹקֵחַ אוֹמֵר: 'גְּדוֹלָה לָקַחְתִּי', וְהַלָּה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – זָכָה בַּגָּדוֹל. הַמּוֹכֵר אוֹמֵר: 'קְטַנָּה מָכַרְתִּי', וְהַלָּה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – אֵין לוֹ אֶלָּא קָטָן. זֶה אוֹמֵר: 'גָּדוֹל', וְזֶה אוֹמֵר: 'קָטָן' – יִשָּׁבַע הַמּוֹכֵר שֶׁהַקָּטָן מָכָר. זֶה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ', וְזֶה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – יְחַלְּקוּ: ה. הַמּוֹכֵר זֵיתָיו לָעֲצִים, וְעָשׂוּ פָּחוֹת מֵרְבִיעִית לַסְּאָה – הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַזֵּיתִים. עָשׂוּ רְבִיעִית לַסְּאָה, זֶה אוֹמֵר: 'זֵיתַי גְּדוֹלִים', וְזֶה אוֹמֵר: 'אַרְצִי גִּדְלָה' – יְחַלְּקוּ. שָׁטַף נָהָר זֵיתָיו, וּנְתָנָם לְתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵרוֹ, זֶה אוֹמֵר: 'זֵיתַי גְּדוֹלִים', וְזֶה אוֹמֵר: 'אַרְצִי גִּדְלָה' – יְחַלְּקוּ: ו. הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵרוֹ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים – אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ מִן הֶחָג

וְעַד הַפֶּסַח; בִּימוֹת הַחַמָּה - שְׁלֹשִׁים יוֹם. וּבַכְּרַכִּים, אֶחָד יְמוֹת הַחַמָּה וְאֶחָד יְמוֹת הַגְּשָׁמִים - שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ. וּבַחֲנֻיּוֹת, אֶחָד עֲיָרוֹת וְאֶחָד כְּרַכִּים - שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: חֲנוּת שֶׁל נַחְתּוֹמִים וְשֶׁל צַבָּעִים - שָׁלֹשׁ שָׁנִים: ז. הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵרוֹ: הַמַּשְׁכִּיר חַיָּב בַּדֶּלֶת, בַּנָּגָר, וּבַמַּנְעוּל, וּבְכָל דָּבָר שֶׁמַּעֲשֵׂה אָמָּן. אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מַעֲשֵׂה אָמָּן - הַשּׂוֹכֵר עוֹשֵׂהוּ. הַזֶּבֶל - שֶׁל בַּעַל־הַבַּיִת, וְאֵין לַשּׂוֹכֵר, אֶלָּא הַיּוֹצֵא מִן הַתַּנּוּר וּמִן הַכִּירַיִם בִּלְבָד: ח. הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵרוֹ לְשָׁנָה, נִתְעַבְּרָה הַשָּׁנָה - נִתְעַבְּרָה לַשּׂוֹכֵר. הִשְׁכִּיר לוֹ לָחֳדָשִׁים: נִתְעַבְּרָה הַשָּׁנָה - נִתְעַבְּרָה לַמַּשְׁכִּיר. מַעֲשֶׂה בְּצִפּוֹרִי, בְּאֶחָד שֶׁשָּׂכַר מֶרְחָץ מֵחֲבֵרוֹ בִּשְׁנֵים־עָשָׂר זָהָב לַשָּׁנָה, מִדִּינַר זָהָב לַחֹדֶשׁ, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְלִפְנֵי רַבִּי יוֹסֵי, וְאָמְרוּ: יַחֲלֹקוּ אֶת חֹדֶשׁ הָעִבּוּר: ט. הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵרוֹ, וְנָפַל - חַיָּב לְהַעֲמִיד לוֹ בַּיִת. הָיָה קָטָן - לֹא יַעֲשֶׂנּוּ גָּדוֹל; גָּדוֹל - לֹא יַעֲשֶׂנּוּ קָטָן; אֶחָד - לֹא יַעֲשֶׂנּוּ שְׁנַיִם; שְׁנַיִם - לֹא יַעֲשֶׂנּוּ אֶחָד; לֹא יִפְחֹת מֵהַחֲלוֹנוֹת, וְלֹא יוֹסִיף עֲלֵיהֶן, אֶלָּא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶם:

הספר. עוֹד פּוֹתַחַת הַנְּשָׁמָה וְיִתְרוֹן בְּהוֹן אִי אִנּוּן חָטָאן וְאוֹמֶרֶת רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אַף וְלָא מַשְׁגִּיחַ לְאִסְתַּמָּרָא, עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְעַסְּקוּ בַּתּוֹרָה דְּלָא יְהֵא לֵיהּ לְמִדַּת דִּינָא שֶׁמָּא קִבְּלוּ עוֹנָשָׁם עַל מַה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּתַח שֶׁחָטְאוּ בְּבֵית דִּין וְנִתְכַּפֵּר דְּפוּמָא לְגַבַּייהוּ. וּבְמֶה, לָהֶם שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כה) אַרְבָּעִים בִּתְשׁוּבָה וְעוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן. יַכֶּנּוּ לֹא יוֹסִיף. וּמִמַּה תָּא חֲזֵי וַיי׳ אָמַר הַמְכַסֶּה שֶׁנִּתְבַּיְישׁוּ לִפְנֵיהֶם דַּיָּם אֲנִי מְאַבְּרָהָם. אָמַר רַבִּי לְהִתְכַּפֵּר (לִפְנֵיהֶם) לָהֶם שֶׁלֹּא יְהוּדָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִכָּנְסוּ לַגֵּיהִנֹּם. מַה כְּתִיב יְהַב כָּל אַרְעָא לְאַבְרָהָם [דף קה ע"א] אַחֲרָיו לֹא אֶעֱשֶׂה בַּעֲבוּר לְמֶהֱוֵי לֵיהּ אַחְסָנַת הָאַרְבָּעִים (מה שחסר כאן עיין בסוף הספר סימן ט"ז). עוֹד פּוֹתַחַת אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה וְאוֹמֶרֶת אוּלַי יֵשׁ שָׁם שְׁלֹשִׁים, רְאֵה לְךָ אֶתְּנֶנָּה וגו׳. וּכְתִיב אוּלַי יֵשׁ בֵּינֵיהֶם צַדִּיקִים שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה. וּלְבָתַר שֶׁהִשִּׂיגוּ שְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִצְטְרִיךְ הָרְמוּזִים בַּפָּסוּק (יחזקאל א) וַיְהִי לְאַעֲקָרָא אַתְרִין אִלֵּין. אָמַר בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְהֵם כְּלוּלִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּבָר בְּל״ב נְתִיבוֹת שֶׁהֵם כ״ב יַהֲבִית יַת אַרְעָא לְאַבְרָהָם, אוֹתִיּוֹת וי״ם לְפָעָמִים הֵם וְהוּא אַבָּא לְכֻלָּא, דִּכְתִיב כִּי כְּלוּלִים לִשְׁמוֹנָה. עוֹד פּוֹתַחַת אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ. וְלָא וְאוֹמֶרֶת אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם יָאוֹת לִי לְמִמְחֵי בְּנִין וְלָא עֶשְׂרִים, שֶׁמָּא יִגְדְּלוּ בָּנִים אוֹדַע לַאֲבוּהוֹן דְּקָרִית לֵיהּ לְתַלְמוּד תּוֹרָה וְיֵשׁ לָהֶם שָׂכָר אַבְרָהָם אוֹהֲבִי. וּבְגִין כָּךְ לַעֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת שְׁתֵּי פְּעָמִים אִצְטְרִיךְ לְאוֹדַע לֵיהּ, בְּגִין בְּכָל יוֹם, דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל כָּךְ (אָמַר) וַיי׳ אָמַר הַמְכַסֶּה

אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי [דף קה ע"א] הַמְגַדֵּל בְּנוֹ לְתַלְמוּד
עוֹשֶׂה. אֲמַר רַבִּי אַבָּא תָּא תּוֹרָה וּמוֹלִיכוֹ לְבֵית רַבּוֹ בַּבֹּקֶר
חֲזֵי (קיא א) עִנְוְתָנוּתָא וּבָעֲרֵב מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב
דְּאַבְרָהָם, דְּאַף עַל גַּב כְּאִלּוּ קַיִּים (עָלָיו) הַתּוֹרָה ב'
דַּאֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם. מַה כְּתִיב
הוּא זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר
רַבָּה. וְעִם כָּל דָּא דְּאוֹרִיךְ הָעֶשְׂרִים. עוֹד פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת
עִמֵּיהּ וְאוֹדַע לֵיהּ דְּבָעֵי אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה.
לְמֶעְבַּד דִּינָא בִּסְדוֹם, לָא אוֹמֶרֶת רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם שְׁמָא
בָּעָא קַמֵּיהּ לְשֵׁזָבָא לֵיהּ הָוֵי מֵאוֹתָם הָעֲשָׂרָה
לְלוֹט וְלָא יַעֲבִיד בֵּיהּ דִּינָא. הָרִאשׁוֹנִים שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת
מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּלָא שְׁנוֹטֵל שָׂכָר כְּנֶגֶד כֻּלָּם
לְמִתְבַּע אַגְרָא מִן עוֹבָדוֹי. שֶׁבָּאִים אַחֲרֵיהֶם, מַה כְּתִיב
וְעַל דָּא שְׁלַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ (בֵּיהּ) וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר
הוּא לְלוֹט וְשֵׁזִיב לֵיהּ
בְּגִינֵיהּ דְּאַבְרָהָם. דְּכְתִיב וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיְשַׁלַּח
אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה וגו'. מַאי אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהֵן לוֹט
הָא אִתְּמַר. אֲבָל בְּגִין דְּכוּלְהוּ חַיָּיבִין וְלָא אִשְׁתְּכַח (בֵּינַיְיהוּ),
מִכָּלְהוּ דְּאִית לֵיהּ מִידֵּי דְּזָכוּ בַּר לוֹט. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא
בְּכָל אֲתַר דְּדַיְירִין בֵּיהּ חַיָּיבִין חָרִיב אִיהוּ. אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהֵן
לוֹט. (קח א) וְכִי בְּכָלְהוּ הֲוָה יָתִיב לוֹט, אֶלָּא בְּגִינֵיהּ הֲווֹ
יַתְבֵי דְּלָא אִתְחָרְבוּ. וְאִי תֵּימָא בִּזְכוּתֵיהּ, לָא. אֶלָּא
בִּזְכוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזֵי דְּשִׁמּוּשָׁא
דַּעֲבִיד בַּר נָשׁ לְזַכָּאָה, הַהוּא שִׁמּוּשָׁא אָגִין עֲלֵיהּ בְּעָלְמָא.
וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ חַיָּיבָא, אוֹלִיף מֵאָרְחוֹי
וַעֲבִיד לוֹן. תָּא חֲזֵי דְּהָא בְּגִין דְּאִתְחַבַּר לוֹט בַּהֲדֵיהּ

הָעֲשָׂרָה. כָּל זֶה יֵשׁ לִנְשְׁמַת דְּאַבְרָהָם אַף עַל גַּב דְּלָא
הַצְדִּיק לוֹמַר עַל הָרְשָׁעִים, אוֹלִיךְ כָּל עוֹבָדוֹי, אוֹלִיךְ
כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִמְצָא בְּיָדָם כְּלוּם, לְמֶעְבַּד טִיבוּ עִם בְּרַיָּין כְּמָה
מַה כְּתִיב וַיֵּלֶךְ יי׳ כַּאֲשֶׁר כִּלָּה דַּהֲוָה עָבִיד אַבְרָהָם, וְדָא
לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם הוּא דְּאוֹתִיב לְכָל אִנּוּן
שָׁב לְמְקוֹמוֹ. מַהוּ לְמְקוֹמוֹ. קַרְתֵּי כָּל הַהוּא זִמְנָא דְּיָתְבוּ
לְמְקוֹם מַעֲלָתוֹ הַיְדוּעָה. אָמַר בָּתַר דְּעָאל לוֹט בֵּינַיְיהוּ.
רַבִּי מְצוָה לוֹ לָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חֲזֵי
עַל הָרְשָׁעִים כְּדֵי שֶׁיַּחְזְרוּ דְּשָׁכִינְתָּא לָא אַעֲדֵי מִנַּיְיהוּ
לְמוֹטָב וְלֹא יִכָּנְסוּ לַגֵּיהִנֹּם. דְּאַבְרָהָם בְּהַהִיא שַׁעֲתָא
דְּכְתִיב (תהלים לה) וַאֲנִי בַּחֲלוֹתָם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר
לְבוּשִׁי שָׂק וגו׳. וְאָמַר רַבִּי לֵיהּ (בְּהַהוּא זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא
אָסוּר לוֹ לָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל עַל בְּרִיךְ הוּא עִמֵּיהּ), אָמַר לָהּ
הָרְשָׁעִים שֶׁיִּסְתַּלְּקוּ מִן הָעוֹלָם, רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא שְׁכִינְתָּא
שֶׁאִלְמָלֵא סִלְּקוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הַוָּה מַלֵּיל עִמֵּיהּ דְּהָא
הוּא לְתֵרַח מִן הָעוֹלָם כְּשֶׁהָיָה בְּדַרְגָּא דָּא אִתְגְּלֵי עֲלֵיהּ
עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, לֹא בָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכְתִיב
אַבְרָהָם אֲבִינוּ לָעוֹלָם, וְשִׁבְטֵי (שמות ו) וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל
יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ, וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי.
וּמֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, וְהַתּוֹרָה לֹא אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא וַדַּאי.
נִתְּנָה, וְכָל אוֹתָם הַצַּדִּיקִים וְתָא חֲזֵי מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר
וְהַחֲסִידִים וְהַנְּבִיאִים לֹא הָיוּ יי׳ זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמֹרָה כִּי
בָּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כֵּיוָן רַבָּה. בְּקַדְמִיתָא וַיי׳ אָמַר.
שֶׁרוֹאֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּלְבַסּוֹף וַיֹּאמֶר יי׳ זַעֲקַת
שֶׁלֹּא נִמְצָא בָּרְשָׁעִים כְּלוּם סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וגו׳. דָּא
מִכָּל אוֹתָם הָעִנְיָנִים, מַה אִיהוּ דַּרְגָּא עִלָּאָה דְּאִתְגְּלֵי

לֵיהּ עַל דַּרְגָּא תַּתָּאָה: כְּתִיב וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוֹמָה וגו':

[דף קה ע"ב]:

חזרה לזהר

עד כאן מדרש הנעלם

אֶרְדָּה נָא וְאֶרְאֶה
הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי

עָשׂוּ כְּלָה. לְמַאן קָאָמַר. אִי תֵּימָא לְאִנּוּן מַלְאָכִין. מַאן חָמָא מַלֵּיל עִם דָּא וּפַקִּיד לְדָא. אֶלָּא לְאַבְרָהָם קָאָמַר דִּבְרִשׁוּתֵיהּ קַיְימִין אִנּוּן אַתְרֵי. דָּבָר אַחֵר לְאִנּוּן מַלְאָכִין. מַה דְּאִתְּמַר לְאַבְרָהָם מַה טַּעֲמָא עָשׂוּ. עָשָׂה מִבָּעֵי לֵיהּ. מַאי עָשׂוּ. (אֶלָּא) דָּא אַבְרָהָם וּשְׁכִינְתָּא דִּלָּא אַעְדֵּי מִנֵּיהּ. דָּבָר אַחֵר עָשׂוּ מַה דְּאִתְּמַר לַמַּלְאָכִין, בְּגִין דַּהֲווֹ זְמִינִין תַּמָּן וַהֲווֹ מִשְׁתַּכְּחִין לְמֶעְבַּד דִּינָא, וְעַל דָּא עָשׂוּ. דָּבָר אַחֵר עָשׂוּ לְמֶעְבַּד כְּתַרְגּוּמוֹ עֲבָדוּ. וְכִי לָא הֲוָה יָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ אֲמַר אֶרְדָּה נָא וְאֶרְאֶה, וְהָא כֻּלָּא אִתְגְּלֵי קַמֵּיהּ. אֶלָּא אֶרְדָּה נָא מִדַּרְגָּא דְּרַחֲמֵי לְדַרְגָּא דְּדִינָא, וְהַיְינוּ (הַאי) יְרִידָה. וְאֶרְאֶה, רְאִייָה דָּא הִיא לְאַשְׁגָּחָא עֲלֵיהוֹן בְּמַאן דִּינָא יָדִין לוֹן. אַשְׁכְּחָן רְאִייָה לְטַב וְאַשְׁכְּחָן רְאִייָה לְבִישׁ. רְאִייָה לְטַב, דִּכְתִיב (שמות ב) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע. רְאִייָה לְבִישׁ, דִּכְתִיב אֶרְדָּה נָא וְאֶרְאֶה (נ"א אַשְׁכְּחָן יְרִידָה לְטַב וְאַשְׁכְּחָן יְרִידָה לְבִישׁ. לְטַב דִּכְתִיב (שם יט) וַיֵּרֶד יי' עַל הַר סִינַי. (במדבר יא) וְיָרַדְתִּי וְדִבַּרְתִּי עִמְּךָ שָׁם. יְרִידָה לְבִישׁ אֶרְדָּה נָא בְּגִין) לְאַשְׁגָּחָא עֲלַיְיהוּ בְּדִינָא, וְעַל דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם:

וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם. מַאי טַעְמָא בְּרָכָה

דָּא הָכָא. אֶלָּא בְּגִין לְאוֹדָעָא דַּאֲפִילּוּ בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא יָתִיב בְּדִינָא עַל עָלְמָא לָא אִשְׁתַּנֵּי. דְּהָא יָתִיב
בְּדִינָא עַל דָּא (ד"א ל"ג וְיָתִיב) וּבְרַחֲמֵי עַל דָּא וְכוּלָּא בְּרִגְעָא
חֲדָא וּבְשַׁעֲתָא חֲדָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהָא כְתִיב (תהלים סט)
וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יי׳ עֵת רָצוֹן. זְמִנִין דְּאִיהוּ עֵת רָצוֹן וְזְמִנִין
דְּלָאו אִיהוּ עֵת רָצוֹן. זְמִנִין דְּשָׁמַע וְזְמִנִין דְּלָא שָׁמַע.
זְמִנִין דְּאִשְׁתְּכַח וְזְמִנִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח דִּכְתִיב (ישעיה נה) דִּרְשׁוּ
יי׳ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאוּהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כָּאן
לְיַחֵיד כָּאן לְצִבּוּר. כָּאן לַאֲתַר חַד וְכָאן לְכוּלֵי עָלְמָא.
בְּגִינֵי כָךְ בָּרִיךְ לֵיהּ לְאַבְרָהָם דְּאִיהוּ שָׁקִיל כְּכָל עָלְמָא
דִּכְתִיב (בראשית ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם
(וכתיב) וְתָנִינָן בְּאַבְרָהָם. יְהֵיה בְּגִימַטְרִיָּא שְׁלֹשִׁים. הָכֵי
תָּנִינָן תִּלְתִין צַדִּיקִים אַזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל דָּרָא
וְדָרָא לְעָלְמָא. כְּמָה דְּאַזְמִין לְאַבְרָהָם. (מה שחסר כאן עיין בסוף
הספר סימן י"ז) פְּתַח וַאֲמַר (שמואל ב כג) מִן הַשְּׁלִשִׁים הַכִּי נִכְבָּד
וְאֶל הַשְּׁלִשָׁה לֹא בָא וגו׳. מִן הַשְּׁלִשִׁים הַכִּי נִכְבָּד, אִלֵּין
אִנּוּן תִּלְתִין צַדִּיקִים דְּאַזְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעָלְמָא
וְלָא יְבַטֵּל לוֹן מִנֵּיהּ. וּבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע כְּתִיב בֵּיהּ מִן
הַשְּׁלִשִׁים הַכִּי נִכְבָּד אִיהוּ חַד מִנַּיְהוּ. וְאֶל הַשְּׁלִשָׁה לֹא
בָא. דְּלָא שָׁקִיל לְתִלְתָא אָחֳרָנִין דְּעָלְמָא קָאִים עֲלַיְיהוּ.
וְאֶל הַשְּׁלִשָׁה לֹא בָא. לְמֶהֱוֵי בְּמִנְיָינָא כְּחַד מִנַּיְהוּ. בְּאִנּוּן
תִּלְתִין זַכָּאִין זָכָה לְמֵיעַל בְּחוּשְׁבָּנָא, אֲבָל וְאֶל הַשְּׁלִשָׁה
לֹא בָא, דְּלָא זָכָה לְאִתְחַבְּרָא בְּהוּ וּלְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן בְּחוּלָקָא
חֲדָא. יְהֵי״ה, כְּמָה דְּתָנִינָן תִּלְתִין הֲוָה. וּבְגִין כָּךְ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בָּרְכֵיהּ בְּאִנּוּן תִּלְתִין צַדִּיקִים. תָּא חֲזֵי אֲמַר
לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי

רָבָּה, דְּהָא סְלִיקַת קַדְמֵי מַה דְּאִנּוּן עָבְדִין לְכָל עָלְמָא, דְּכָל עָלְמָא מָנְעֵי רַגְלַיְיהוּ דִּלָּא לְמֵיעַל בְּסְדוֹם וַעֲמוֹרָה דִּכְתִיב (איוב כח) פָּרַץ נַחַל מֵעִם גָּר הַנִּשְׁכָּחִים מִנִּי רָגֶל דַּלּוּ מֵאֱנוֹשׁ נָעוּ. פָּרַץ נַחַל מֵעִם גָּר, פִּרְצָה הַוָּה פָּרִיץ נַחַל לְאִנּוּן בְּנֵי עָלְמָא דְּעָאלוּ לְתַמָּן. דְּכֻלְּהוּ דְּחָמָאן לְמַאן דַּהֲווֹ יַהֲבֵי לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי לְבַר נָשׁ אָחֳרָא, שַׁדְיִין לֵיהּ (בְּנוֹקְבֵי דְּנַקְרֵי) בְּעוּמְקָא דְּנַהֲרָא, וְאִיהוּ דְּנָטֵיל לֵיהּ הָכֵי נָמֵי. וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ בְּנֵי עָלְמָא הֲווֹ נִשְׁכָּחִים מִנִּי רָגֶל. דְּמָנְעֵי רַגְלַיְיהוּ דִּלָּא לְמֵיעַל תַּמָּן. וּמַאן דְּעָאל, דַּלּוּ מֵאֱנוֹשׁ נָעוּ, דַּהֲווֹ דָּלֵי גוּפָא בְּכַפְנָא לָא הֲווֹ יַהֲבֵי לֵיהּ לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וְאִשְׁתַּנֵּי דְּיוֹקְנֵיהּ מִשְּׁאָר בְּנֵי עָלְמָא, דִּכְתִיב דַּלּוּ מֵאֱנוֹשׁ, נָעוּ. כְּתִיב הָכָא נָעוּ. וּכְתִיב הָתָם (משלי ה) נָעוּ מַעְגְּלוֹתֶיהָ. הָכֵי נָמֵי הֲווֹ סָטָאן מַעְגָּלִין וְאָרְחִין דִּלָּא לְמֵיעַל תַּמָּן. וַאֲפִלּוּ עוֹפֵי שְׁמַיָּא הֲווֹ מָנְעֵי [דף קו ע"א] לְמֵיעַל תַּמָּן דִּכְתִיב (איוב כח) נְתִיב לֹא יְדָעוּהוּ עַיִט וגו'. וּבְגִינֵי כָךְ כְּלֵי עָלְמָא הֲווֹ צָווּחִין עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה וְעַל כֻּלְּהוּ קַרְתֵּי. דְּכֻלְּהוּ כְּגַוְונָא חָדָא הֲווֹ. זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי רָבָּה. אֲמַר לָהּ אַבְרָהָם. אַמַּאי. אֲמַר לֵיהּ וְחַטָּאתָם כִּי כָבְדָה מְאד. בְּגִינֵי כָךְ אֵרְדָה נָא וְאֶרְאֶה, הַכְּצַעֲקָתָהּ. הַכְּצַעֲקָתָם מִבָּעֵי לֵיהּ, דְּהָא כְּתִיב זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וּתְרֵי קַרְתֵּי הֲווֹ, אַמַּאי הַכְּצַעֲקָתָהּ. אֶלָּא הָא אוֹקְמוּהָ. תָּא חֲזֵי בְּסִטְרָא דְּתוּתֵי קָלָא דְּבַרְדָּא סָלְקִין קוּטְרֵי כֻּלְּהוּ בְּכוֹתְפָא מִתְכַּנְּשֵׁי בְּחַד טִיף וְעָאלִין בְּגוֹ נוּקְבֵי דִּתְהוֹמָא רַבָּא, אִתְעֲבִידוּ חֲמֵשׁ בְּחַד. חַד אִיהוּ כַּד (צְלִילָן קָלִין) דְּכֻלְּהוּ אִתְעֲבִידוּ חַד. קָלָא דְּסָלִיק מִתַּתָּא עָאל בֵּינַיְיהוּ וְאִתְמַשְׁכוּ כְּחַד. וְהַהוּא קָלָא סָלְקָא וְנַחֲתָא תְּבָעָא דִּינָא לְאִתְמַשְׁכָא לְתַתָּא. כַּד

הַאי קָלָא סָלְקָא לְמִתְבַּע דִּינָא כְּדֵין אִתְגְּלִי לְאַשְׁגָּחָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא. אֲמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הַכְּצַעֲקָתָהּ. מַאן הַכְּצַעֲקָתָהּ, דָּא גְּזֵרַת דִּינָא דְּתָבְעָא דִּינָא כָּל יוֹמָא. דְּהָכֵי תָּנִינָן כַּמָּה שְׁנִין קָיְימָא גְּזֵרַת דִּינָא וְתָבְעָא מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל דְּזַבִּינוּ אַחְוֵי דְּיוֹסֵף לְיוֹסֵף. בְּגִין דְּגְזֵרַת דִּינָא צַוְוחַת עַל דִּינָא, וְעַל דָּא הַכְּצַעֲקָתָהּ, הַבָּאָה אֵלַי. מַאי (קז א) הַבָּאָה אֵלַי. דָּא הוּא רָזָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (אסתר ב) בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה. וְדָא הוּא הַבָּאָה אֵלַי תְּדִיר. כְּגַוְונָא דָּא קֶרֶן כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי וְהָא אִתְּמַר. עֲשׂוּ כָּלָה הָא אִתְּמַר:

וַיְגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם רָשָׁע. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה מַאן חָמָא אַבָּא דְּרַחֲמָנוּתָא כְּאַבְרָהָם. תָּא חֲזֵי בְּנֹחַ כְּתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי וגו׳ עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר. וְאַשְׁתִּיק וְלָא אָמַר לֵיהּ מִידֵי. וְלָא בָּעָא רַחֲמֵי. אֲבָל אַבְרָהָם בְּשַׁעֲתָא דַּאֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַעֲקַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה כִּי רָבָּה וגו׳. אֵרְדָה נָא וְאֶרְאֶה וגו׳. מִיָּד כְּתִיב וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם רָשָׁע. אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹף אַבְרָהָם לָא עָבַד שְׁלִימוּ כְּדְקָא יָאוֹת. נֹחַ לָא עַבִּיד מִידֵי לָא הַאי וְלָא הַאי. אַבְרָהָם תָּבַע דִּינָא כְּדְקָא יָאוֹת דְּלָא יְמוּת זַכָּאָה עִם חַיָּיבָא. וְשָׁאֲרֵי מְחַמְשִׁים עַד עֲשָׂרָה, עָבַד וְלָא אַשְׁלִים, דְּלָא בָּעָא רַחֲמֵי בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, דַּאֲמַר אַבְרָהָם לָא בָּעִינָא לְמִתְבַּע אֲגַר עוֹבָדוֹי. אֲבָל מַאן עָבַד שְׁלִימוּ כְּדְקָא יָאוֹת, דָּא מֹשֶׁה. דִּכְיוָן דַּאֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות לב) סָרוּ מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ וגו׳. עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה

וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ. מִיָּד מַה כְּתִיב וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי יי׳ אֱלֹהָיו וגו׳. עַד דַּאֲמַר וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ. וְאַף עַל גַּב דְּכוּלְהוּ חָטוֹ, לָא זָז מִתַּמָּן עַד דַּאֲמַר לֵיהּ סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ. אֲבָל אַבְרָהָם לָא אַשְׁגַּח אֶלָּא אִי אִשְׁתְּכַח בְּהוֹ זַכַּאי וְאִם לָאו לָא. וְעַל דָּא לָא הֲוָה בְּעַלְמָא בַּר נָשׁ דְּיָגִין עַל דָּרֵיהּ כְּמשֶׁה דְּאִיהוּ רַעְיָא מְהֵימְנָא. וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר, אַתְקִין גַּרְמֵיהּ לְמִתְבַּע דָּא. אוּלַי יִמָּצְאוּ שָׁם חֲמִשִּׁים. שָׁרָא מֵחֲמִשִּׁים דְּאִיהוּ שֵׁירוּתָא לְמִנְדַּע עַד עַשָּׂרָה דְּאִיהוּ עֲשִׂירָאָה סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין. אֲמַר רַבִּי יִצְחָק עַד עַשָּׂרָה, אִלֵּין עֲשָׂרָה יוֹמִין דְּבֵין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים. בְּגִין כָּךְ שָׁרָא מֵחֲמִשִּׁים עַד עֲשָׂרָה (מה שחסר כאן עיין בסוף הספר סימן ח״י) וְכֵיוָן דְּמָטָא לַעֲשָׂרָה, אֲמַר מִכָּאן וּלְתַתָּא לָאו הוּא אֲתַר דְּקַיְימָא בִּתְשׁוּבָה, בְּגִינֵי כָךְ לָא נָחַת לְתַתָּא מֵעֲשָׂרָה:

וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוֹמָה בָּעֶרֶב

וגו׳. אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב לְעֵילָּא וַיֵּלֶךְ יי׳ כַּאֲשֶׁר [דף קו ע"ב] כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם. דְּהָא כֵּיוָן דְּאִתְפְּרַשׁ שְׁכִינְתָּא מֵאַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם תָּב לְאַתְרֵיהּ, כְּדֵין וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדוֹמָה בָּעֶרֶב, דְּהָא חַד אִסְתַּלַּק בִּשְׁכִינְתָּא [כֵּיוָן

מִדְרָשׁ הַנֶּעְלָם

רַבִּי פִּתַּח בְּהַאי קְרָא (שופטים ג) וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנִּיחַ יי׳ לְנַסּוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל. אֲמַר רַבִּי חֲזֵי הַוֵּית בְּהַהוּא עָלְמָא וְלֵית עָלְמָא קָאֵים (ד״א וְלֵית מַעְלָה) אֶלָּא בְּאַנּוֹן [דף קו ע"ב] דְּשַׁלִּיטִין עַל רְעוּתָא דִּלְבָּהוֹן שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ וגו׳. אֲמַר רַב יְהוּדָה לָמָּה זָכָה

יוֹסֵף לְאוֹתָהּ הַמַּעֲלָה דְּבַשּׂר לְשָׂרָה וַעֲבַד וְהַמַּלְכוּת, בִּשְׁבִיל שֶׁכָּבַשׁ יִצְרוֹ. דְּתָנִינָן כָּל הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ מַלְכוּתָא דִּשְׁמַיָּא אָחִיל עֲלֵיהּ. דַּאֲמַר רַבִּי אַחָא לֹא בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַיֵּצֶר הָרָע כָּל אִנּוּן דַּהֲווֹ אַתְיָין אִיהוּ אֶלָּא לְנַסּוֹת בּוֹ בְּנֵי אָדָם. וּמִי בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וּבְנֵי מָתָא לְנַסּוֹתָא בִּבְנֵי נָשָׁא. אֵין. דַּאֲמַר רַבִּי אַחָא מְנָא לָן מִדִּכְתִיב (דברים יג) כִּי יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא וגו' וּבָא הָאוֹת וְהַמּוֹפֵת וגו' כִּי מְנַסֶּה יי' אֱלֹהֵיכֶם וגו'. וּלְמָה בָּעֵי נַסּוֹתָא דְּהָא כָּל עוֹבָדוֹי דְּבַר נָשׁ אִתְגְּלֵי קַמֵּיהּ, אֶלָּא שֶׁלֹּא לָתֵת פִּתְחוֹן פֶּה לִבְנֵי אָדָם. רְאֵה מַה כְּתִיב וְלוֹט יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר סְדוֹם, דַּהֲוָה יָתִיב לְנַסּוֹתָא לִבְרָיָתָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי דִּכְתִיב (ישעיה נז) וְהָרְשָׁעִים כַּיָּם נִגָּרֵשׁ וגו'. אֲפִלּוּ בְּשַׁעַת דִּינוֹ שֶׁל רָשָׁע הוּא מֵעִיז פָּנָיו וַאֲזַי הוּא בְּרִשְׁעָתוֹ קַיָּים, רְאֵה מַה כְּתִיב טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ וגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשֵׁם שֶׁבָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּבַשּׂר לְשָׂרָה וַעֲבַד שְׁלִיחוּתֵיהּ אִסְתַּלַּק], דְּאִשְׁתָּאֲרוּ אִנּוּן תְּרִין. כֵּיוָן דְּחָמָא לוֹט לוֹן, רָהַט בַּתְרַייהוּ. מַאי טַעְמָא, וְכִי כָּל אִנּוּן דַּהֲווֹ אַתְיָין אִיהוּ אָעֵיל לוֹן לְבֵיתֵיהּ וְיָהֵיב לוֹן לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וּבְנֵי מָתָא לְנַסּוֹתָא בִּבְנֵי נָשָׁא. אֵין. דַּאֲמַר רַבִּי אַחָא מְנָא לָן מִדִּכְתִיב וְהָיָה כִּי קָטְלִין לֵיהּ, דְּהָא לְבַרְתֵּיהּ עֲבָדוּ דִּינָא. וּמַאי הוּא. דִּבְרַתֵּיהּ דִּלּוֹט יַהֲבַת פִּתָּא דְּנַהֲמָא לְחַד עַנְיָא, יְדָעוּ בָּהּ, שָׁפוּהָ דוּבְשָׁא וְאוֹתְבוּהָ בְּרִישׁ אִיגְּרָא עַד דַּאֲכָלוּהָ צְרָעִי. אֶלָּא בְּגִין דַּהֲוָה בְּלֵילְיָא חָשִׁיב דְּלָא יִסְתַּכְּלוּן לֵיהּ בְּנֵי מָתָא, וְעִם כָּל דָּא כֵּיוָן דַּאֲעָלוּ לְבֵיתָא אִתְכְּנָשׁוּ כּוּלְהוֹ וְאַסְחָרוּ לְבֵיתָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי דִּכְתִיב וַיַּרְא לוֹט אַמַּאי רָהַט לוֹט אַבַּתְרַייהוּ, (אֶלָּא בְּגִין) דִּכְתִיב וַיַּרְא לוֹט וַיָּרָץ לִקְרָאתָם. רַבִּי חִזְקִיָּה וְרַבִּי יֵיסָא. חַד אָמַר דְּיוֹקְנָא דְּאַבְרָהָם חָמָא עִמְּהוֹן. וְחַד אָמַר שְׁכִינְתָּא אַתְיָא עֲלַיְיהוּ.

כְּתִיב הָכָא וַיַּרְא לוֹט וַיִּרְץ גַּן עֵדֶן בָּאָרֶץ כָּךְ בָּרָא וְיהִנֹּם לְקָרָאתָם, וּכְתִיב הָתָם וַיִּרְץ בָּאָרֶץ. וּכְשֵׁם שֶׁבָּרָא גַּן עֵדֶן לְקָרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל. מַה לְמַעְלָה כָּךְ בָּרָא וְיהִנֹּם לְהַלָּן חָמָא שְׁכִינְתָּא, אוֹף לְמַעְלָה. גַּן עֵדֶן בָּאָרֶץ דִּכְתִיב הָכָא חָמָא שְׁכִינְתָּא. [וְעַל (בראשית ב) וַיִּטַּע יי' אֱלֹהִים גַּן דָּא] וַיַּרְא לוֹט וַיִּרְץ בְּעֵדֶן וגו'. וְיהִנֹּם בָּאָרֶץ דִּכְתִיב לְקָרָאתָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא (איוב י) אֶרֶץ עֵיפָתָה כְּמוֹ אוֹפֶל אַדְנַי בָּאָלֶ"ף דָּלֶ"ת נוּ"ן וגו'. גַּן עֵדֶן לְמַעְלָה דִּכְתִיב יוּ"ד. סוּרוּ נָא, גְּשׁוּ נָא (שמואל א כה) וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי סוּרוּ נָא. צְרוֹרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וּכְתִיב (קהלת יב) וְהָרוּחַ דְּבֵיתָא בְּגִין דְּלָא יֵיחֵמוּן לוֹן תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. וְיהִנֹּם לְמַעְלָה דִּכְתִיב בְּנֵי מָתָא וְלָא יֵעָלוֹן בְּאוֹרַח מֵישָׁר לְבֵיתָא, וּבְגִין כָּךְ וְאֶת נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ סוּרוּ נָא. רַבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח כַּף הַקָּלַע. גַּן עֵדֶן לְמַטָּה (איוב כח) כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ כִּדְקָאָמַרְן. גַּן עֵדֶן לְמַעְלָה יַבִּיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם לִנְשָׁמָתָן שֶׁל צַדִּיקִים וּמוּרִים יִרְאֶה. כַּמָּה אִית לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּכָּלָא בְּעוֹבָדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאִשְׁתַּדָּלָא בְּאוֹרַיְתָא יוֹמָמָא וְלֵילֵי, דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֵיהּ לְעֵילָּא, וְאִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ לְתַתָּא, בְּגִין דְּאוֹרַיְתָא אִילָנָא דְּחַיֵּי אִיהִי לְכָל אִנּוּן דְּעָסְקִין בָּהּ לְמֵיהַב לוֹן חַיִּין בְּעָלְמָא דֵּין [דף קו

שְׁנוּנִים בָּאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל ע"א) וּלְמֵיהַב לוֹן חַיִּין טו) מֵהָאֵשׁ יָצָאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם בְּעָלְמָא דְאָתֵי [דִּכְתִיב עֵץ וגו'. וּכְתִיב (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ חַיִּים]. תָּא חֲזֵי כִּי הוּא בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים וגו'. גֵּיהִנֹּם לְקָצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט. לְמֵיהַב לְמַעְלָה לְאוֹתָם פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל לוֹן מְזוֹנָא וּלְסַפָּקָא לוֹן שֶׁעָבְרוּ עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא מִכָּל מַה דְאִצְטְרִיכוּ, בְּגִין חָזְרוּ בִּתְשׁוּבָה שֶׁדּוֹחִים אוֹתָם דְאִיהוּ אַשְׁגַּח בָּהּ תָּדִיר, לַחוּץ עַד שֶׁיִּקַּבְּלוּ עָנְשָׁם. דִּכְתִיב (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי וְהוֹלְכִים וְסוֹבְבִים כָּל הָעוֹלָם יי' אֱלוֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יב) סָבִיב רְשָׁעִים הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. יִתְהַלָּכוּן. וְשָׁם נְדוֹנִים שְׁנֵים בְּגִין דְּאֶרֶץ דָּא [מַלְכוּת] מַה עָשָׂר חָדָשׁ, לְאַחַר כֵּן מָדוֹרָם כְּתִיב בָּהּ (משלי לא) מִמֶּרְחָק עִם אוֹתָם שֶׁקִּבְּלוּ עָנְשָׁם תָּבִיא לַחְמָהּ, וּלְבָתַר אִיהִי בְּמוֹתָם [דף קז ע"א] כָּל אֶחָד יְהַבַת מְזוֹנָא וְטַרְפָּא לְכָל וְאֶחָד כְּפִי הַמָּקוֹם הָרָאוּי לוֹ. אִנּוּן חַיָּון בְּרָא דִּכְתִיב (שם) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. וְעַל דָּא כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה. לְכָלְהוּ בְּנֵי עָלְמָא לְמֵיהַב לוֹן מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא לְכָל מַה דְאִצְטְרִיךְ כָּל חַד וְחַד דִּכְתִיב (תהלים קמה) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. דָּבָר אַחֵר כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט. לְאִסְתַּכָּלָא עוֹבָדוֹי דִּבַר נָשׁ וּלְאַשְׁגָּחָא בְּכָל מַה דְעַבְדֵי בְּנֵי נָשָׁא בְּעָלְמָא. תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה. מִסְתַּכֵּל וְחָמֵי לְכָל חַד וְחַד. תָּא חֲזֵי כֵּיוָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עוֹבָדִין דִּסְדוֹם וַעֲמוֹרָה, שַׁדַּר לוֹן לְאִנּוּן מַלְאָכִין לְחַבָּלָא לִסְדוֹם. מַה כְּתִיב וַיַּרְא לוֹט חָמָא לִשְׁכִינְתָּא. וְכִי מַאן יָכִיל לְמֶחֱמֵי שְׁכִינְתָּא, אֶלָּא

חָמָא זָהֲרָא חַד דְּנָהִיר דְּקָא וְהָרְשָׁעִים שֶׁל הָעכו"ם נִדּוֹנִים
סָלְקָא עַל רֵישַׁייהוּ. וּכְדֵין תָּמִיד בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם וְשׁוּב אֵינָם
וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא אֲדֹנַי בְּאָל"ף עוֹלִים שֶׁנֶּאֱמַר וְאִשָּׁם לֹא
דָּל"ת כְּמָה דְּאִתְּמַר, וּבְגִין תִּכְבֶּה. מִשְׁפַּט הָרְשָׁעִים
שְׁכִינְתָּא הַהוּא נְהִירוּ דְּנָהִיר בַּגֵּיהִנֹּם כְּמָה דִּכְתִיב וַיי׳
קָאָמַר, סוּרוּ נָא אֶל בֵּית הִמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה
עַבְדְּכֶם וְלִינוּ וְרַחֲצוּ גָּפְרִית וָאֵשׁ וגו׳ וְשׁוּב אֵינָם
רַגְלֵיכֶם. לָא עַבַד הָכִי עוֹלִים וְלֹא יָקוּמוּ לְיוֹם הַדִּין
אַבְרָהָם, אֶלָּא בְּקַדְמֵיתָא שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כט) אֲשֶׁר הָפַךְ יי׳
אָמַר וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וּלְבָתַר בְּאַפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ, בְּאַפּוֹ בָּעוֹלָם
וְאָקְחָה פַּת לֶחֶם וגו׳. אֲבָל הַוֶּה. וּבַחֲמָתוֹ בָּעוֹלָם הַבָּא.
לוֹט אָמַר סוּרוּ נָא אֶל בֵּית אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְהַאי גַּוְונָא
עַבְדְּכֶם וְלִינוּ. וּלְבָתַר וְרַחֲצוּ אִית גַּן עֵדֶן לְמַעְלָה וְאִית גַּן
רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וַהֲלַכְתֶּם עֵדֶן לְמַטָּה. אִית גֵּיהִנֹּם לְמַטָּה
לְדַרְכְּכֶם. בְּגִין דְּלָא וְאִית גֵּיהִנֹּם לְמַעְלָה. אָמַר רַבִּי
יִשְׁתְּמוֹדְעוּן בְּהוּ בְּנֵי נָשָׁא. יַעֲקֹב הָרְשָׁעִים שֶׁקִּלְקְלוּ בְּרִית
וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בָרְחוֹב נָלִין. מִילָה שֶׁבָּהֶם וְחִלְּלוּ שַׁבָּת
בְּגִין דְּכָךְ הֲווֹ עָבְדֵי אוֹרְחִין בְּפַרְהֶסְיָא וְחִלְּלוּ אֶת הַמּוֹעֲדוֹת
דְּעָאלִין תַּמָּן לָא הֲוָה בַּר וְשֶׁכָּפְרוּ בַּתּוֹרָה וְשֶׁכָּפְרוּ
נָשׁ דְּיִכְנוֹשׁ לוֹן לְבֵיתָא, וְעַל בִּתְחִיַּת הַמֵּתִים וְכַדּוֹמֶה לָהֶם
דָּא אָמְרוּ לֹא כִּי בָרְחוֹב יוֹרְדִים לַגֵּיהִנֹּם שֶׁלְּמַטָּה
נָלִין. מַה כְּתִיב וַיִּפְצַר בָּם וְנִדּוֹנִים שָׁם וְשׁוּב אֵינָם עוֹלִים.
מְאֹד וגו׳. תָּא חֲזֵי כַּד אֲבָל יָקוּמוּ לְיוֹם הַדִּין וְיָקוּמוּ
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לְתִחִיַּת הַמֵּתִים, וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר
דִּינָא בְּעָלְמָא, שְׁלִיחָא חָדָא (דניאל יב) וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת
עָבִיד לֵיהּ, וְהַשְׁתָּא חָמֵינָן עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם

וגו'. וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (ישעיה סו) תְּרֵי שְׁלוּחֵי, אַמַּאי וְכִי לָא וְהָיוּ דְּרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. מַה סַּגִּי בְּחַד. אֶלָּא חַד הַוָּה, דְּרָאוֹן, דַּיֵי רָאוֹן, שֶׁהַכֹּל יֹאמְרוּ וּמַה דַּאֲמַר תְּרֵי (הָכִי הוּא וַדַּאי דַּיֵי בְּרֵאֲיָתָם. וְעַל הַצַּדִּיקִים בְּגִין דְּחַד) חַד הַוָּה לְאַפָּקָא שֶׁבִּישְׂרָאֵל נֶאֱמַר (שם ס) וְעַמֵּךְ לֵיהּ לְלוֹט וּלְשֶׁזְבָא לֵיהּ, כֻּלָּם צַדִּיקִים וגו':

(ע"כ מדה"נ).

וְחַד לְמֶהְפַּךְ לְקַרְתָּא וּלְחַבָּלָא אַרְעָא, וּבְגִין כָּךְ אִשְׁתָּאַר חַד:

חזרה לזהר אמצע דף קז ע"א

וַיי' הַמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה וגו'. רַבִּי חִיָּיא פְּתַח (ישעיה יג) הִנֵּה יוֹם יי' בָּא אַכְזָרִי וגו'. הִנֵּה יוֹם יי' בָּא, דָּא בֵּי דִינָא לְתַתָּא. בָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר. (קו א) הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ. בְּגִין דְּלָא עֲבִיד דִּינָא עַד דְּעָאל וְנָטִיל רְשׁוּ, כְּגַוְונָא דָּא קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי. דָּבָר אַחֵר הִנֵּה יוֹם יי' בָּא. דָּא הוּא מְחַבְּלָא לְתַתָּא כַּד נָטִיל נִשְׁמָתָא, בְּגִינֵי כָּךְ אַכְזָרִי וְעֶבְרָה. לָשׂוּם הָאָרֶץ לְשַׁמָּה, דָּא סְדוֹם וַעֲמוֹרָה. וְחַטָּאֶיהָ [דף קז ע"ב] יַשְׁמִיד מִמֶּנָּה. אִלֵּין יַתְבֵי אַרְעָא. מַה כְּתִיב בַּתּוֹרָה כִּי כוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וּכְסִילֵיהֶם וגו'. דָּהָא מִן שְׁמַיָּא אַמְטֵר עֲלֵיהוֹן אֶשָּׁא, וְאַעְבַּר לוֹן מִן עָלְמָא. לְבָתַר מַה כְּתִיב אוֹקִיר אֱנוֹשׁ מִפָּז וגו'. דָּא אַבְרָהָם דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלֵיק לֵיהּ עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹקִים לוֹן לְהַנֵּי קְרָאֵי בְּיוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, דִּבְהַהוּא יוֹמָא אִתְחַשְׁכוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וְאִתְחַשְׁכָן שְׁמַיָּא וְכוֹכְבַיָּא. רַבִּי אֶלְעָזָר מוֹקִים לְהַנֵּי קְרָאֵי בְּיוֹמָא דְּיוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכִנֶּסֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, וְהַהוּא יוֹמָא אִתְיְדַע לְעֵילָּא וְתַתָּא, דִּכְתִיב (זכריה יד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד

הוּא יְדַע לַיי׳. וְהַהוּא יוֹמָא דְּנוּקְמָא אִיהוּ, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנָקְמָא מִשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עכו״ם. וְכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבִיד נוּקְמִין בְּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עכו״ם, כְּדֵין אוֹקִיר אֱנוֹשׁ מִפְּזְ דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא דְּיִסְתַּלַּק וְיִתְיַקַּר עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא יִפָּלְחוּן וְיִסְגְּדוּן קַמֵּיהּ דִּכְתִיב (תהלים עב) לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וגו׳ מַלְכֵי תַרְשִׁישׁ וגו׳. תָּא חֲזֵי אַף עַל גַּב דְּנָבוּאָה דָּא אִתְּמַר עַל בָּבֶל, בְּכוּלָּא אִתְּמַר. דְּהָא חֲמִינָן בְּהַאי פָּרְשָׁתָא דִּכְתִיב כִּי יְרַחֵם יי׳ אֶת יַעֲקֹב. וּכְתִיב וְלָקְחוּם עַמִּים וְהֵבִיאוּם אֶל מְקוֹמָם. וַיי׳ הֵמְטִיר עַל סְדוֹם. דָּא דַּרְגָּא דְּבֵי דִינָא לְתַתָּא דְּנָטִיל רְשׁוּ מֵעֵילָּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר דַּעֲבִיד דִּינָא בְּרַחֲמֵי. דִּכְתִיב מֵאֵת יי׳ מִן הַשָּׁמָיִם. בְּגִין לְאִשְׁתַּכְּחָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי. וְאִי תֵּימָא מַאי רַחֲמֵי הָכָא דִּכְתִיב וַיְהִי בְּשַׁחֵת אֱלֹהִים אֶת עָרֵי הַכִּכָּר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וגו׳. וּלְבָתַר נָפְקוּ מִנֵּיהּ תְּרִין אוּמִין שְׁלֵמִין, וְזַכֵּה דְּנָפִיק מִנֵּיהּ דָּוִד וּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא. חֲמִי מַה כְּתִיב וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אוֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר וגו׳. תָּא חֲזֵי (סג א) בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא שָׁרֵי בְּעָלְמָא, הָא אִתְּמַר דְּלָא לִיבָּעֵי לְבַר נָשׁ לְאִשְׁתַּכְּחָא בְּשׁוּקָא, בְּגִין דְּכֵיוָן דְּשָׁרְיָא דִּינָא לָא אַשְׁגַּח בֵּין זַכָּאָה וְחַיָּיבָא, וְלָא בָּעֵי (לְאִסְתַּכְּלָא) לְאִשְׁתַּכְּחָא תַּמָּן. וְהָא אִתְּמַר דִּבְגִין כָּךְ אִסְתִּים נַח בַּתֵּיבָה וְלָא יַשְׁגַּח בְּעָלְמָא בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא יִתְעֲבִיד. וּכְתִיב (שמות יב) וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר עַד דְּיִתְעֲבִיד דִּינָא. וּבְגִין כָּךְ וַיֹּאמֶר הַמָּלְט עַל נַפְשֶׁךָ אַל תַּבִּיט אַחֲרֶיךָ וגו׳. רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הֲווֹ אָזְלִי בְּאָרְחָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק דִּינָא דַּעֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַבּוּל וְדִינָא

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת בשלח

יום **ראשון** 2	ד	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין מ"ז **ירושלמי:** מגילה ט"ז **תוספתא:** שבת טו **נ"ך:** שמואל ב טו **משניות:** בבא מציעא ב **זהר:** חלק ב עמ' לז-לח	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:17 **נץ החמה** ..... 6:32 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:26 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:12 **סו"ז תפילה** ..... 10:05 **חצות היום** ..... 11:52 **שקיעה** ..... 5:11 **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:24
יום **שני** 3	ה	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין מ"ח **ירושלמי:** מגילה י"ז **תוספתא:** שבת טז **נ"ך:** שמואל ב טז **משניות:** בבא מציעא ג **זהר:** חלק ב עמ' לט-מ	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:17 **נץ החמה** ..... 6:31 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:25 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:12 **סו"ז תפילה** ..... 10:05 **חצות היום** ..... 11:52 **שקיעה** .....5:12 **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:25
יום **שלישי** 4	ו	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין מ"ט **ירושלמי:** מגילה י"ח **תוספתא:** שבת יז **נ"ך:** שמואל ב יז **משניות:** בבא מציעא ד **זהר:** חלק ב עמ' מא-מב	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:16 **נץ החמה** ..... 6:31 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:25 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:11 **סו"ז תפילה** ..... 10:05 **חצות היום** ..... 11:52 **שקיעה** .....5:13 **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:26
יום **רביעי** 5	ז	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין נ' **ירושלמי:** מגילה י"ט **תוספתא:** שבת יח **נ"ך:** שמואל ב יח **משניות:** בבא מציעא ה **זהר:** חלק ב עמ' מג-מד	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:16 **נץ החמה** ..... 6:30 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:25 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:11 **סו"ז תפילה** ..... 10:05 **חצות היום** ..... 11:52 **שקיעה** ..... 5:14 **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:27
יום **חמישי** 6	ח	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין נ"א **ירושלמי:** מגילה כ' **תוספתא:** עירובין א **נ"ך:** שמואל ב יט **משניות:** בבא מציעא ו **זהר:** חלק ב עמ' מה-מו	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:15 **נץ החמה** ..... 6:29 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:25 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:11 **סו"ז תפילה** ..... 10:05 **חצות היום** ..... 11:52 **שקיעה** ..... 5:14 **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:27
יום **שישי** 7	ט	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין נ"ב **ירושלמי:** מגילה כ"א **תוספתא:** עירובין ב **נ"ך:** שמואל ב כ **משניות:** בבא מציעא ז **זהר:** חלק ב עמ' מז-מח	**עלות השחר** (72 דק) ... 5:14 **נץ החמה** ..... 6:28 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:24 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:10 **סו"ז תפילה** ..... 10:04 **חצות היום** ..... 11:52 **שקיעה** .....5:15 **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:28
הדלקת נרות (40 דק): **4:35** (20 דק): **4:55**			
שב"ק 8	י	**לימוד יומי:** **בבלי:** סנהדרין נ"ג **ירושלמי:** מגילה כ"ב **תוספתא:** עירובין ג **נ"ך:** שמואל ב כא **משניות:** בבא מציעא ח **זהר:** חלק ב עמ' מט-נ	**שבת קודש פרשת בשלח, שבת שירה** **עלות השחר** (72 דק) ... 5:13 **נץ החמה** ..... 6:27 **סו"ז קר"ש - מג"א** ... 8:24 **סו"ז קר"ש - גר"א** .... 9:10 **סו"ז תפילה** ..... 10:04 **חצות היום** ..... 11:52 **שקיעה** ..... 5:16 **צה"כ לשיטת ר"ת** .. 6:29
מוצש"ק לשיטת ר"ת: 6:29			

יֵשׁ הַחוֹשְׁבִים שֶׁצְּרִיכִים לִרְפוּאָה כָּל מִינֵי סִגְלוֹת שׁוֹנוֹת וּמְשֻׁנּוֹת, סִגֻּלָה נִפְלָאָה שֶׁיֵּשְׁנָה כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם : לְהַגִּיד בְּרָכַת "אֲשֶׁר יָצַר" בְּכַוָּנָה ! כַּמָּה נִפְלָא שֶׁאָדָם מַקְדִּישׁ אֶת הַזְּמַן הַמּוּעָט הַזֶּה כְּדֵי לָתֵת תּוֹדָה לְהׁ' יִתְבָּרַךְ עַל הַפְּלָאוֹת שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ !

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)